

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

**NUTARIMAS
DĖL LITGRID AB ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO PASLAUGOS SUTARTIES
STANDARTINIŲ SALYGŲ DERINIMO**

2018 m. d. Nr. O3E-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 12, 15, 23, 38, 39, 39¹, 40, 41, 43, 44, 44, 46, 51, 58, 61, 67, 68, 69, 74, 75, 75² straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 74¹ straipsniu įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi ir 23 straipsnio 7 dalimi bei atsižvelgdama į LITGRID AB 2018 m. lapkričio 5 d. raštą Nr. SD-4168 „Dėl elektros energijos perdavimo paslaugos sutarties standartinių sąlygų suderinimo“ (reg. Nr. R1-9893) ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) Dujų ir elektros departamento Elektros skyriaus 2018 m. lapkričio d. pažymą Nr. O5E- „Dėl LITGRID AB elektros energijos perdavimo paslaugos sutarties standartinių sąlygų derinimo“, Komisija n u t a r i a:

Derinti LITGRID AB pateiktą elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį su priedais (pridedama).

Šis nutarimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Komisijos pirmininkas

SUDERINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. d. nutarimu Nr. O3E-

PATVIRTINTA

LITGRID AB valdybos posėdžio
2018 m. d. sprendimu Nr.
(protokolo Nr.)**ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO PASLAUGOS
SUTARTIS NR.**[metai] m. [mėnuo] [diena] d.
Vilnius**I. SUTARTIES SPECIALIOSIOS SĄLYGOS****1. Sutarties šalys**

[pavadinimas], pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigta ir veikianti [teisinė forma], juridinio asmens kodas [kodas], registruotos buveinės adresas [adresas], duomenys apie bendrovę kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre (toliau – **Tinklų naudotojas**), atstovaujama [pareigos [vardas pavardė]], [veikiančio / veikiančios] pagal [teisinis atstovavimo pagrindas],

LITGRID AB, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigta ir veikianti akcinė bendrovė, juridinio asmens kodas 302564383, registruotos buveinės adresas A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius, duomenys apie bendrovę kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre (toliau – **Perdavimo sistemos operatorius**), atstovaujama [pareigos [vardas pavardė]], [veikiančio / veikiančios] pagal [teisinis atstovavimo pagrindas],

toliau kartu vadinamos **Šalimis** ir kiekviena atskirai – **Šalimi**, sudarė šią Elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį (toliau – **Sutartis**) šiomis sąlygomis:

2. Individualios sąlygos

2.1. Perdavimo paslaugos teikimo pradžia	[metai] m. [mėnuo] [diena] d.
2.2. Tinklų naudotojo objektų sąrašas, kuriems teikiama Paslauga, bei jų elektros įrenginių įrengtosios galios ir aprūpinimo elektros energija patikimumo kategorijos, perdavimo patikimumo režimai	Nurodyta Sutarties Priede Nr.1.
2.3. Elektros tinklų turto nuosavybės ir eksploatavimo riba	Nurodyta Sutarties Priede Nr. 2.

2.4. Per Ataskaitinį laikotarpį Perdavimo sistemos operatoriaus perduotų ir Tinklų naudotojo gautų aktyviosios elektros energijos kiekių ir reaktyviosios energijos kiekių apskaičiavimas	<i>pagal Sutarties Priede Nr. 3 nurodytuose elektros apskaitos įrengimo taškuose įrengtų elektros apskaitos prietaisų valandinius ir mėnesio rodmenis, pateiktas metodikas</i>
2.5. Leistinoji naudoti (pareikšta sutartyse) galia ir jos apskaičiavimo tvarka	<i>Nurodyta Sutarties Priede Nr. 5.</i>
2.6. Apmokėjimo terminas už per Ataskaitinį laikotarpį suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviają elektros energiją	<i>Per 15 (penkiolika) kalendorinių dienų nuo Ataskaitinio laikotarpio pabaigos</i>
2.7. Delspinigių dydis už kiekvieną pradelstą dieną, proc.	<i>0,04</i>
2.8. Teleinformacijos mainų su Perdavimo sistemos operatoriumi apimtys	<i>Nurodyta Sutarties Priede Nr. 9.</i>
2.9. Adresas susirašinėjimui ir kontaktams/ Įgaliotų asmenų sąrašas	<i>Nurodyta Sutarties Priede Nr. 7.</i>
2.10. Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo tarpusavio santykių nuostatai eksploatuojant elektros įrenginius	<i>Nurodyta Sutarties Priede Nr. 10.</i>
2.11. Kitos sąlygos:	<i>/nuostata taikoma vartotojams, kurių elektros įrenginiai ne mažesnės kaip 10 MW leistinosios naudoti galios prijungti prie perdavimo tinklo nuo 2018 m. lapkričio 1 d./</i> Vartotojas, kurio elektros įrenginių leistinoji naudoti galia ne mažesnė kaip 10 MW, nuo šios Sutarties sudarymo įsipareigoja 10 metų nemažinti leistinosios naudoti (pareikštos sutartyje) galios.

3. SUTARTIES PRIEDAI

- 3.1. Prie šios Sutarties pridedami priedai, esantys neatskiriama šios Sutarties dalimi:
  - 3.1.1. Priedas Nr. 1 Tinklų naudotojo objektų sąrašas, kuriems teikiama Paslauga bei jų elektros įrenginių įrengtosios galios ir aprūpinimo elektros energija patikimumo kategorijos, perdavimo patikimumo režimai;
  - 3.1.2. Priedas Nr. 2 Elektros tinklų turto ir atsakomybės ribų aktas (aktai);
  - 3.1.3. Priedas Nr.3 Elektros energijos apskaitos taškai ir energijos skaičiavimo metodikos;
  - 3.1.4. Priedas Nr.4 Elektros sąnaudų galios transformatoriuose, elektros perdavimo ir kabelinėse linijose skaičiavimo metodika;
  - 3.1.5. Priedas Nr.5 Leistinoji naudoti (pareikšta sutartyje) galia iš elektros perdavimo tinklo;
  - 3.1.6. Priedas Nr.6 Teleinformacijos mainų su Perdavimo sistemos operatoriumi tvarka;
  - 3.1.7. Priedas Nr.7 Adresas susirašinėjimui ir kontaktams/ Įgaliotų asmenų sąrašas;
  - 3.1.8. Priedas Nr.8 Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo tarpusavio santykių nuostatų eksploatuojant elektros įrenginius standartinės sąlygos;
  - 3.1.9. Priedas Nr.9 Teleinformacijos mainų su Perdavimo sistemos operatoriumi apimtys;
  - 3.1.10. Priedas Nr.10 Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo tarpusavio santykių nuostatai, eksploatuojant elektros įrenginius.

4. ŠALIŲ REKVIZITAI IR PARAŠAI:

Pasirašydamas šią Sutartį patvirtinu, kad su Sutarties Specialiosiomis ir Standartinėmis sąlygomis esu susipažinęs, Sutarties sąlygos man yra aiškios, suprantamos ir su jomis sutinku.

LITGRID AB

A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius
Juridinio asmens kodas: 302564383
PVM mokėtojo kodas: LT100005748413
Tel.: (8 707) 02171
Faksas: (8 5) 272 3986
El. paštas: info@litgrid.eu
A/s: LT242150051000021766
Bankas: OP Corporate Bank plc Lietuvos filialas
Banko kodas: 21500

[pavadinimas]
[adresas]
Juridinio asmens kodas: [kodas]
PVM mokėtojo kodas: [kodas]
Tel.: [numeris]
Faksas: [numeris]
El. paštas: [adresas]
A/s: [numeris]
Bankas: [pavadinimas]
Banko kodas: [kodas]

Perdavimo sistemos operatoriaus vardu:
LITGRID AB

Tinklų naudotojo vardu

(Vardas, pavardė, parašas)

(Vardas, pavardė, parašas)

Pasirašymo data: _____

Pasirašymo data: _____

II. ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO PASLAUGOS SUTARTIES STANDARTINĖS SĄLYGOS

1. Sutarties sąvokos

- 1.1. Sutartis** – ši Sutartis, susidedanti iš Standartinių sąlygų ir Specialiųjų sąlygų, kurios sudaro vientisą ir nedalomą dokumentą bei negali būti taikomos ir (ar) aiškinamos atskirai. Ši Sutartis yra viešoji sutartis, sudaroma tarp Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo bei užtikrinanti vienodas ir nediskriminuojančias elektros energijos perdavimo paslaugos sąlygas visiems Tinklų naudotojams. Perdavimo sistemos operatoriaus parengtą standartinę Sutartį pateikia Komisija derinti. Komisijos suderintos Sutarties Standartinės sąlygos skelbiamos Perdavimo sistemos operatoriaus interneto svetainėje www.litgrid.eu. Specialiosios sąlygos su kiekvienu Tinklų naudotoju pasirašomos atskirai ir viešai neskelbiamos. Sutarties sąlygos gali būti keičiamos teisės aktuose ir Sutartyje nustatyta tvarka. Jeigu tarp Standartinių sąlygų ir Specialiųjų sąlygų būtų neatitikimų ar prieštaravimų bus vadovaujamosi Sutarties Specialiosiomis sąlygomis ir prie jų pridedamų pasirašytų priedų sąlygomis.
- 1.2. Perdavimo paslauga arba Paslauga** – Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis Perdavimo sistemos operatoriaus teikiama paslauga, kuri apima Tinklų naudotojams perduotą elektros energiją ir iš Tinklų naudotojų priimtą į perdavimo tinklą elektros energiją, įskaitant teikiamas sisteminės paslaugas.
- 1.3. Komisija** – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.
- 1.4. Ataskaitinis laikotarpis** – vienas kalendorinis mėnuo.
- 1.5. Perskaičiavimo aktas** – tai Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktas arba Atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų darbui) aktas, kuriuose surašomas elektros energijos kiekio perskaičiavimas ar rodmenų tikslinimas sugedus elektros apskaitos prietaisui ar elektros apskaitos schemos elementui, arba nustačius elektros apskaitos prietaiso rodmenų netikslumą ar neteisėto elektros energijos vartojimo faktą.
- 1.6. Tinklų naudotojo objektas** – tinklų naudotojo nuosavybės teise ar kitais pagrindais valdomas objektas (statinys, įrenginys, statinių ir įrenginių visuma, esanti vienoje geografinėje vietoje ir susijusi technologiniais ar kitais procesais), prijungtas prie elektros energijos perdavimo tinklo, kuriame vartojama ir (ar) gaminama elektros energija.
- 1.7. Leistinoji naudoti galia** – Tinklo naudotojo objektui nustatoma didžiausia galia, kurią gali vartoti iš elektros tinklų bet kuriuo metu.
- 1.8. Leistinoji pateikimo į tinklą galia** – Tinklo naudotojo objektui nustatoma didžiausia galia, kurią gali pateikti į elektros tinklą bet kuriuo metu.
- 1.9.** Kitos Sutartyje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) ir kituose norminiuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojų tarpusavio santykius.

2. Sutarties dalykas

- 2.1.** Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis Perdavimo sistemos operatorius įsipareigoja suteikti Tinklų naudotojui Perdavimo paslaugą, o Tinklų naudotojas įsipareigoja Sutartyje nustatyta

tvarka sumokėti Perdavimo sistemos operatoriui už suteiktą Perdavimo paslaugą bei už generuotą į perdavimo tinklus ir suvartotą iš jų reaktyviąją energiją (toliau – reaktyvioji energija).

- 2.2. Perdavimo sistemos operatorius Perdavimo paslaugą teikia Tinklų naudotojo objektams iki elektros tinklo nuosavybės ribos, nurodytos Sutarties Priede Nr. 2.
- 2.3. Perdavimo paslaugos ir elektros energijos kokybė elektros energijos perdavimo tinklų ir Tinklų naudotojo elektros tinklų nuosavybės riboje turi atitikti Perdavimo sistemos operatoriaus nustatytus ir viešai skelbiamus įtampos ir dažnio rodiklius, nurodytus perdavimo sistemos operatoriaus tinklapyje <http://www.litgrid.eu/>.

3. Paslaugų kainos

- 3.1. Už Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviąją energiją Tinklų naudotojas atsiskaito su Perdavimo sistemos operatoriumi Komisijos paskelbtomis ir galiojančiomis Perdavimo sistemos operatoriaus elektros energijos perdavimo paslaugų kainomis ir jų taikymo tvarka.

4. Perduodamos aktyviosios ir reaktyviosios energijos kiekiai

- 4.1. Perduodamos aktyviosios ir reaktyviosios energijos kiekiai suskaičiuojami vadovaujantis Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.4 ir Sutarties Priede Nr. 4 nurodyta tvarka.
- 4.2. Jeigu Tinklų naudotojo įrengtų elektros energijos apskaitos prietaisų įrengimo vieta nesutampa su Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.3 punkte nurodyta elektros tinklų turto nuosavybės ir eksploataavimo riba, tai šiose nesutampančiose elektros tinklų dalyse neapskaityti elektros energijos kiekiai suskaičiuojami pagal aktyviosios elektros energijos sąnaudas, susidarantiems elektros energijos tinkluose, esančiuose nuo Sutartimi nustatytos elektros tinklų turto nuosavybės ribos iki elektros apskaitos įrengimo vietų, jas pridėdant arba atitinkamai atimant iš elektros apskaitos prietaisais nustatytų perduotų elektros energijos kiekių vadovaujantis Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.4 Sutarties Priede Nr. 4 nurodyta tvarka.
- 4.3. Perdavimo sistemos operatorius, pasibaigus Ataskaitiniam laikotarpiui, ne vėliau kaip per 4 (keturias) darbo dienas parengia Perdavimo paslaugos aktus (toliau – Aktai), kuriuose nurodomi per Ataskaitinį laikotarpį perduotos ir priimtose aktyviosios elektros energijos bei reaktyviosios energijos kiekiai. Tinklų naudotojas turi teisę nesutikti su Akte nurodytais kiekiais ir per 1 darbo dieną pateikti pagrįstas pastabas Perdavimo sistemos operatoriui. Jei Tinklų naudotojas per 5 (penkias) darbo dienas po Ataskaitinio laikotarpio nėra suderinęs ir patvirtinęs Akto, ar nepateikė pagrįstų pastabų, tai toks Aktas laikomas suderintu.

5. Elektros energijos apskaitos įranga

- 5.1. Elektros apskaitai naudojami prietaisai, nuotolinė duomenų nuskaitymo įranga ir kiti elektros apskaitos schemos elementai gali būti įrengiami Perdavimo sistemos operatoriaus ar Tinklų naudotojo nuosavybėje esančiuose elektros įrenginiuose ir plombuojami Taisyklėse ir kituose norminiuose teisės aktuose nustatyta tvarka.
- 5.2. Elektros apskaitos prietaisai, nuotolinė duomenų nuskaitymo įranga ir elektros apskaitos schemose įrengti bandymo gnybtynai yra Perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybė, jei elektros tinklų turto nuosavybės ir eksploataavimo ribų akte nenustatyta kitaip. Elektros apskaitos skydai ir kiti elektros apskaitos schemos elementai (srovės ir/ arba įtampos transformatoriai,

sujungimo laidininkai, apskaitos schemos elementų apdangalai ir kita įranga) yra Perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybė, jei tokia įranga yra įrengta perdavimo tinklų dalyje, arba Tinklų naudotojo nuosavybė, jei ji yra įrengta Tinklų naudotojo elektros tinklų dalyje, nebent elektros apskaitos prietaisų įrengimo metu būtų sutarta kitaip.

- 5.3.** Elektros apskaitos prietaisus, srovės ir įtampos matavimo transformatorius bei kitus elektros apskaitos schemos elementus, nuotolinę duomenų nuskaitymo įrangą ir elektros apskaitos skydus, vadovaudamiesi Elektros energetikos įstatyme, Metrologijos įstatyme, Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklėse ir kituose teisės norminiuose aktuose nustatytais reikalavimais, eksploatuoja, metrologiškai tikrina ir prižiūri bei už tokios įrangos atitiktį teisės aktų reikalavimams atsako Perdavimo sistemos operatorius arba Tinklų naudotojas, atsižvelgiant į tai, kas nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo ar naudoja minėtą įrangą. Tinklų naudotojas, vadovaudamasis Taisyklėmis, privalo leisti Perdavimo sistemos operatoriui atlikti elektros apskaitos prietaisų bei elektros apskaitos schemos elementų priežiūros ir avarinius atstatomuosius darbus.
- 5.4.** Už elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, nuotolinės duomenų nuskaitymo įrangos ir plombų apsaugą atsako Perdavimo sistemos operatorius, jei elektros apskaitos prietaisai ir kita minėta įranga yra įrengti perdavimo tinklo dalyje, ir Tinklų naudotojas, jei elektros apskaitos prietaisai ir kita minėta įranga yra įrengti Tinklų naudotojo elektros tinklo dalyje.
- 5.5.** Perdavimo sistemos operatorius atsako už elektros apskaitai bei perdavimo sistemos valdymui būtinų elektros energijos gamybos technologinių procesų kontrolei įrengtų elektros energijos apskaitos prietaisų prijungimo į Perdavimo sistemos operatoriaus elektros apskaitos sistemą (toliau – EAS) bei realaus laiko dispečerinio valdymo sistemą (toliau – DVS) organizavimą, techninių reikalavimų nustatymą ir kontrolę, minėtų sistemų techninę priežiūrą, programinės įrangos ir sukauptų duomenų bazės palaikymą.
- 5.6.** Šalis privalo nedelsdama pranešti kitai Šaliai apie pastebėtus elektros apskaitos prietaisų ir/ ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus.
- 5.7.** Tinklų naudotojas užtikrina, kad Perdavimo sistemos operatoriaus įgalioti atstovai Tinklų naudotojo nuosavybės riboje galėtų:
  - 5.7.1. Nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenis;
  - 5.7.2. Patikrinti elektros apskaitos prietaisų, nuotolinės duomenų perdavimo įrangos būklę ir vykdyti elektros apskaitos schemos elementų priežiūrą.
- 5.8.** Šalys, kitai Šaliai paprašius, pateikia viena kitai eksploatacijos, priežiūros ir metrologinės patikros dokumentaciją apie jiems nuosavybės teise priklausančius (ar kitaip teisėtai valdomus ir naudojamus) elektros apskaitos schemos elementus (srovės ir įtampos matavimo transformatorius).
- 5.9.** Apie numatomus pakeitimus elektros apskaitos schemoje ar darbus antrinėse grandinėse, kurie gali daryti įtaką elektros apskaitos prietaisų rodmenų teisingumui, nuotoliniam duomenų perdavimui, Šalys privalo informuoti viena kitą ne vėliau kaip prieš 5 (penkias) dienas iki šių pakeitimų ar darbų pradžios, o suradus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus – nedelsiant, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 1 (vieną) kalendorinę dieną. Elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus šalina Perdavimo sistemos operatorius elektros energijos perdavimo tinkluose ir (ar) Tinklų naudotojas savo elektros tinkluose.

- 5.10.** Sutarties Standartinių sąlygų 5 skyriuje nustatytiems įsipareigojimams, susijusiems su elektros energijos apskaitos įranga, tinkamai įgyvendinti Šalys gali pasitelkti atitinkamos kvalifikacijos trečiuosius asmenis, tačiau tai jokia apimtimi nepakeičia Sutartimi nustatytos Šalių atsakomybės ir tarpusavio įsipareigojimų.

6. Atsiskaitymo tvarka ir terminai

- 6.1.** Tinklų naudotojas, turintis skirstomųjų tinklų operatoriaus licenciją, ne vėliau kaip per 4 (keturias) darbo dienas nuo Ataskaitinio laikotarpio pabaigos pateikia Perdavimo sistemos operatoriui informaciją apie vartotojų, kurių objektai prijungtų prie skirstomojo tinklo, suvartotą elektros energijos kiekį.
- 6.2.** Perdavimo sistemos operatorius ne vėliau kaip per 6 (šešias) darbo dienas nuo Ataskaitinio laikotarpio pabaigos išrašo ir pateikia Tinklų naudotojui PVM sąskaitą faktūrą už per Ataskaitinį laikotarpį suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviąją energiją pagal patvirtintame Akte nurodytus faktinius perduotos elektros energijos kiekius ir galiojančias paslaugų kainas. PVM sąskaitos faktūros išrašomos Ataskaitinio laikotarpio mėnesio data ir pateikiamos elektroniniu formatu.
- 6.3.** Tinklų naudotojas Perdavimo sistemos operatoriaus pateiktą PVM sąskaitą faktūrą už per Ataskaitinį laikotarpį suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviąją elektros energiją apmoka iki Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.6 punkte nurodytos dienos. Jeigu paskutinė mokėjimo termino diena yra ne darbo diena, tai Tinklų naudotojas privalo PVM sąskaitą faktūrą apmokėti po jos einančią darbo dieną.
- 6.4.** Visi mokėjimai pagal Sutartį atliekami eurais, bankiniu pavedimu į Perdavimo sistemos operatoriaus pateiktoje PVM sąskaitoje faktūroje nurodytą banko sąskaitą.
- 6.5.** Apmokėjimo data laikoma pinigų įskaitymo į Perdavimo sistemos operatoriaus sąskaitą data.

7. Elektros energijos perdavimo patikimumas

- 7.1.** Tinklų naudotojo objektui elektros energijos perdavimo patikimumas užtikrinamas pagal suteiktą aprūpinimo elektros energijos kategoriją, kuri nurodyta Sutarties Priede Nr.1.
- 7.2.** Teikiant Perdavimo paslaugą Tinklų naudotojo objektams yra nustatomi normalus, remontinis ir avarinis elektros energijos perdavimo režimai, kurių metu, Tinklų naudotojo objektams, užtikrinamos aprūpinimo elektros energija sąlygos nustatomos Sutartimi ir Taisyklėmis ir (ar) kitais norminiais teisės aktais. Remontinio ir avarinio režimų sąlygomis perduodant elektros energiją Tinklų naudotojo objektui gali būti neužtikrinama objektų aprūpinimui elektros energija normaliuoju režimu suteikta patikimumo kategorija. Elektros energijos perdavimo režimai Tinklų naudotojo objektams nustatyti Sutarties Priede Nr.1. Šios Sutarties tikslais nustatoma, kad:
- 7.2.1.** Normalaus režimo atveju, Perdavimo paslauga Tinklų naudotojų objektui teikiama iki perdavimo tinklų ir Tinklų naudotojo elektros tinklų turto nuosavybės ribos, pagal Perdavimo sistemos operatoriaus patvirtintą normalių sujungimų schemą;
- 7.2.2.** Remontinio režimo atveju, Tinklų naudotojo objektas (-ai), gali būti prijungti prie mažesnio kiekio šaltinių, nei numato Perdavimo sistemos operatoriaus patvirtinta normalių sujungimų schema. Remontinio režimo laikas, trukmė nustatoma derinant paraišką darbams. Paraiška suprantama, kaip tai apibrėžia Lietuvos Respublikos

Energetikos ministerijos patvirtinti Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatai (aktuali redakcija);

- 7.2.3. Avarinio režimo atveju, įvykus avarijai, gedimui ar sutrikimui elektros perdavimo tinkluose, Perdavimo sistemos operatorius dės geriausias pastangas atstatyti Perdavimo paslaugos teikimą Tinklų naudotojo objektui bent iš vieno elektros energijos šaltinio per maksimaliai trumpą laiką.
- 7.3. Tinklų naudotojas turi įvertinti objekto aprūpinimui elektros energija suteiktą patikimumo kategoriją, normalų, remontinį, avarinį elektros energijos perdavimo režimus, nustatytus šioje Sutartyje, ir galimas aprūpinimo elektros energija elektros perdavimo tinklų ir Tinklų naudotojo elektros tinklų turto nuosavybės riboje atkūrimo trukmes, ir kur įmanoma įsirengti savo vidaus elektros tinklą ir (ar) tinkamai veikiančią automatiką, kad nutrūkus Perdavimo paslaugos teikimui, prijungtų atjungtą Tinklų naudotojo objektą ar jo dalį prie kito veikiančio elektros energijos šaltinio, galinčio užtikrinti bent laikiną elektros energijos tiekimą Tinklų naudotojo elektros imtuvams, bei imtis priemonių, kad išvengtų pavojaus žmogaus sveikatai bei gyvybei, aplinkai ar nesugadintų savo įrenginių ir kito turto. Tinklų naudotojas, turintis ypač svarbius elektros imtuvus, įvertinęs automatinio perjungimo į kitą elektros energijos šaltinį Perdavimo sistemos operatoriaus tinkluose trukmės įtaką įmonės technologiniams procesams, esant būtinybei, turi įsirengti autonominį aprūpinimo elektros energija šaltinį su tinkamai veikiančia automatika, kuri prijungtų išjungtą elektros imtuvą prie autonominio šaltinio.
- 7.4. Tinklų naudotojas, nepriklausomai nuo to, kokia jo objektų aprūpinimui elektros energija yra suteikiama patikimumo kategorija, privalo įdiegti technines priemones, reikalingas technologiniams procesams saugiai sustabdyti ir galimiems nuostoliams išvengti ar maksimaliai juos sumažinti.

8. Perdavimo paslaugos ribojimas ir nutraukimas

- 8.1. Perdavimo sistemos operatorius Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Taisyklėse, kituose norminiuose teisės aktuose ir Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą, apie tokį nutraukimą ar apribojimą pranešęs Tinklų naudotojui norminiuose teisės aktuose ir (ar) Sutartyje nustatyta tvarka ir terminais.
- 8.2. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą Tinklų naudotojui be išankstinio įspėjimo tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų energetikos sistemoje arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus ir tai gali būti pateisinama saugumo ar svarbiais visuomenės interesais, taip pat esant kitoms Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme išvardintoms aplinkybėms. Tokiais atvejais Operatorius vykdo Tinklų naudotojų avarinių atjungimų grafiką. Apie Perdavimo paslaugos teikimo nutraukimo ar apribojimo, elektros galios apribojimo priežastis Perdavimo sistemos operatorius turi nedelsdamas pranešti Tinklų naudotojui.
- 8.3. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nedelsiant priverstinai atjungti Tinklų naudotojo elektros įrenginius nuo perdavimo tinklo, kai Tinklų naudotojas nesilaiko elektros energijos apribojimo ir išjungimo grafiku, savavališkai įjungia išjungtus elektros įrenginius, trukdo Perdavimo sistemos operatoriumi nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą.
- 8.4. Perdavimo sistemos operatorius be išankstinio įspėjimo turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą Tinklų naudotojui, kai į jį kreipėsi Valstybinė energetikos inspekcija, kuri nustatė Tinklų naudotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus,

dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui ir Tinklų naudotojas nevykdo nurodymo šiuos įrenginius atjungti.

- 8.5.** Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nedelsiant atjungti Perdavimo paslaugos teikimą kai Tinklų naudotojas, savavališkai arba nesilaikydamas elektros įrenginių prijungimo sutarties ir (ar) norminių teisės aktų reikalavimų, prijungia elektros įrenginius prie elektros energijos perdavimo tinklo ir (ar) neteisėtai vartoja ir (ar) tiekia pagamintą elektros energiją į perdavimo tinklą.
- 8.6.** Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą Tinklų naudotojui kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar Perdavimo sistemos operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui (avarinis elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas). Šiais atvejais Tinklų naudotojui Perdavimo paslaugos teikimas nutraukiamas ar apriojamas pagal parengtus ir Tinklų naudotojui praneštus elektros energijos ir galios apribojimus, teisės aktuose nustatyta tvarka. Apie tokius Perdavimo paslaugos nutraukimus, elektros energijos ar galios apribojimus Perdavimo sistemos operatorius privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti Tinklų naudotojui.
- 8.7.** Perdavimo sistemos operatorius, pranešęs Tinklų naudotojui prieš 5 (penkias) kalendorines dienas turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą kai elektros energijos kokybės rodikliai dėl Tinklų naudotojo veikos pakinta taip, kad gali sutrikdyti elektros energijos perdavimo tinklų ir (ar) kitų susijusių elektros įrenginių normalų funkcionavimą ir Tinklų naudotojas, nenutraukia šios veiklos.
- 8.8.** Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą Tinklų naudotojui kai tai būtina atliekant perdavimo tinklų rekonstravimo, modernizavimo, remonto ar techninės priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų Tinklų naudotojų įrenginių prijungimo prie Perdavimo sistemos operatoriaus elektros tinklų darbus. Perdavimo tinklų remonto ar techninės priežiūros darbai gali būti planiniai ir neplaniniai.
- 8.9.** Dėl perdavimo tinklų planinių remonto ar techninės priežiūros darbų (remontinio režimo įvedimo) didžiausia galima atjungimo trukmė per kalendorinius metus neturi viršyti Taisyklėse nurodytų valandų skaičiaus, jei dėl objektyvių priežasčių nėra reikalingas ilgesnis laikotarpis. Tinklų naudotojas negali nederinti pagrįstos trukmės perdavimo tinklų planinių remonto ar techninės priežiūros darbų.
- Apie remontinio režimo įvedimą planinių remontų atveju ir Perdavimo paslaugos nutraukimą arba apribojimą Perdavimo sistemos operatorius turi pranešti Tinklų naudotojui sudarydamas metinį ir mėnesinį įrenginių atjungimo grafiką, bei persiųsdamas Tinklų naudotojui paraišką darbams, kurioje nurodomas Perdavimo paslaugos tiekimo nutraukimo ar apribojimo laikas, trukmė, priežastis. Grafikuose bei paraiškose nurodoma informacijos apimtis bei pateikimo, suderinimo terminai nurodyti Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintuose Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatuose (aktuali redakcija).
- Apie neplaninius ir avarinius remontus Perdavimo sistemos operatorius kaip galėdamas anksčiau praneša Tinklų naudotojui.
- 8.10.** Perdavimo sistemos operatorius, pranešęs Tinklų naudotojui prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų turi teisę nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą:

8.10.1. kai Tinklų naudotojas neleidžia (neįsileidžia) Perdavimo sistemos operatoriaus įgaliotų darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų tikrinti elektros energijos vartojimo

ir (ar) gamybos, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti įvadus, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti Tinklų naudotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.);

- 8.10.2. kai Tinklų naudotojas Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis nevykdo savo prievolės sumokėti už suteiktą Perdavimo paslaugą, ir reaktyviąją energiją, taip pat nesumoka delspinigių ir (ar) neatlygina Perdavimo sistemos operatoriaus patirtų nuostolių už sugadintus Perdavimo sistemos operatoriumi priklausančius elektros tinklo elementus, elektros apskaitos prietaisus ar kitus elektros apskaitos schemeje įrengtus įrenginius ar įtaisus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą;
- 8.11.** Kiti atvejai, kai Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nutraukti arba apriboti perdavimo paslaugos teikimą, tvarka, sąlygos ir pranešimo terminai nurodyti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Taisyklėse, kituose norminiuose teisės aktuose.
- 8.12.** Sutarties Standartinių sąlygų 8.1–8.11 punktuose nurodytais Perdavimo paslaugos teikimo nutraukimo ar ribojimo atvejais Perdavimo sistemos operatorius Tinklų naudotojui praneša raštu (paštu, elektroniniu paštu, per kurjerį, faksimiliniu ryšiu ir vadovaujantis DV nuostatais.
- 8.13.** Tinklų naudotojas turi netrukdyti Perdavimo sistemos operatoriumi atlikti Sutarties Standartinių sąlygų 8.1–8.11 punktuose nurodytus Perdavimo paslaugos teikimo nutraukimus ar ribojimus.
- 8.14.** Tinklų naudotojas turi teisę visiškai ar iš dalies atsisakyti naudotis Perdavimo paslauga, t. y. nutraukti ar apriboti elektros energijos vartojimą iš elektros perdavimo tinklų, kilus avarijai, ar esant objektyviai avarijos grėsmei, taip pat dėl elektros įrenginių remonto ar priežiūros darbų, jei tokių darbų negalima atlikti be elektros energijos tiekimo nutraukimo ar apribojimo. Apie planuojamą elektros energijos vartojimo nutraukimą ar apribojimą Tinklų naudotojas privalo pranešti Perdavimo sistemos operatoriumi vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintais Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatais (aktualia redakcija).
- 8.15.** Šalys įsipareigoja imtis visų įmanomų ir pagrįstų priemonių nuostoliams išvengti ar juos sumažinti, kai nutraukiamas, apribojamas ar kitaip sutrikdoma elektros energijos Perdavimo paslauga, taip pat tinkamai apsaugoti savo elektros tinklus, kitus įrenginius, elektros imtuvus ir (ar) prietaisus, aplinką, objekte esančius žmones.
- 8.16.** Perdavimo sistemos operatorius neatlygina Tinklų naudotojui jokių Tinklų naudotojo ir (ar) trečiųjų asmenų nuostolių, patirtų dėl pagrįstų Perdavimo paslaugos teikimo nutraukimų ar ribojimų.
- 8.17.** Tinklų naudotojas privalo Perdavimo sistemos operatoriumi atlyginti visus tiesioginius nuostolius, susijusius su Perdavimo paslaugos nutraukimu ar ribojimu bei jų atstatymu, kai tai įvyksta dėl Tinklų naudotojo kaltės arba dėl priežasčių, susijusių su Valstybinės energetikos inspekcijos kreipimusi.

9. Elektros tinklų plėtra

- 9.1.** Apie planuojamą Perdavimo tinklo rekonstravimą plėtrą, susijusias su Tinklų naudotojo objektu, Perdavimo sistemos operatorius informuoja Tinklų naudotoją kaip įmanoma anksčiau, pateikdamas rekonstrukcijos įgyvendinimo planą. Apie su Perdavimo tinklo įrenginių eksploatacija susijusius įrenginių atjungimus, susijusius su Tinklų naudotojo objektu, Perdavimo sistemos operatorius informuoja Tinklų naudotoją sudarydamas metinius bei mėnesinius atjungimų grafikus, bei teikdamas paraiškas įrenginių atjungimams kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtinti Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatuose (aktuali redakcija).
- 9.2.** Perdavimo sistemos operatorius, planuodamas perdavimo tinklo rekonstravimą, plėtrą, kiek tai yra įmanoma, įvertina jų apimtis ir techninius sprendinius, kurie užtikrintų galimai mažiausią įtaką Perdavimo paslaugos kokybei bei tuo pačiu būtų ekonomiškai pagrįsti. Tinklų naudotojas negali nederinti ar kitaip prieštarauti pagrįstos trukmės perdavimo paslaugos režimui (remontiniam režimui) dėl tokio Perdavimo tinklo rekonstravimo ar plėtros.

10. Šalių pareigos

10.1. Perdavimo sistemos operatorius įsipareigoja:

- 10.1.1. Eksploatuoti, techniškai prižiūrėti, rekonstruoti, atlikti remonto darbus, modernizuoti ir plėtoti elektros energijos perdavimo tinklus ir jungiamąsias linijas, atsižvelgdamas į elektros energetikos sistemos darbo saugumo, ir patikimumo, aplinkos apsaugos reikalavimus, pažangiųjų elektros tinklų technologijų ir plėtros kryptis bei ekonomines sąlygas;
- 10.1.2. Teikti Tinklų naudotojui Perdavimo paslaugą atitinkančią Sutartyje nustatytus patikimumo ir kokybės parametrus;
- 10.1.3. Užtikrinti Tinklų naudotojo objektams bet kuriuo metu iš elektros tinklų vartoti galią neviršijančią leistinosios naudoti galios dydžio, nurodyto Sutarties Priede Nr. 1;
- 10.1.4. Laikantys energetikos sistemos nustatytą balansų ir režimų bet kuriuo metu priimti į tinklą iš Tinklų naudotojo objekte pagamintos elektros energijos galią neviršijančią leistinosios pateikimo į tinklą galios dydžio, nurodyto Sutarties Priede Nr. 1;
- 10.1.5. Organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti elektros energijos perdavimo tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei jos įrenginius, nuotolinę duomenų nuskaitymo įrangą;
- 10.1.6. Sutartyje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pranešti Tinklų naudotojui apie Perdavimo paslaugos teikimo nutraukimą ar ribojimą, nuroydamas jų laiką, trukmę ir apimtis;
- 10.1.7. Informuoti Tinklų naudotoją apie pastebėtus gedimus, nelaimingus atsitikimus, įvykusius Tinklų naudotojo elektros įrenginiuose;
- 10.1.8. Vykdyti kitas Sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytas pareigas.
- 10.1.9. Atsižvelgiant į nustatytus informacinės saugos reikalavimus bei nepažeisdamas kitų Tinklų naudotojų teises, suteikti galimybę prijungti Tinklų naudotojo duomenų surinkimo informacines sistemas prie Perdavimo sistemos operatoriaus elektros apskaitos nuotolinės duomenų nuskaitymo įrangos ir (ar) Tinklų naudotojo darbuotojams prisijungimą prie Perdavimo sistemos operatoriaus informacinės sistemos, peržiūrėti elektros energijos, susijusios su Sutartimi, valandinius kiekius.

10.2. Tinklų naudotojas įsipareigoja:

- 10.2.1. Vykdyti Perdavimo sistemos operatoriaus nustatytas Tinklų naudotojo įrenginių, prijungtų prie elektros energijos perdavimo tinklų, funkcionavimo sąlygas, kurios užtikrintų elektros energetikos sistemos darbo saugumą, stabilumą ir patikimumą;
- 10.2.2. Eksploatuoti, techniškai prižiūrėti bei valdyti savo elektros tinklus, užtikrinant patikimą elektros įrenginių veikimą, efektyvų ir saugų elektros energijos naudojimą;

- 10.2.3. Teikti Perdavimo sistemos operatoriui duomenis apie leistinosios naudoti (pareikštos sutartyje)galios kiekį kitiems kalendoriniams metams ir apie planuojamą suvartoti bei gaminti elektros energijos kiekį kiekvienam mėnesiui per kitus kalendorinius metus bei kitą informaciją, reikalingą ilgalaikiai plėtrai planuoti, balansavimo funkcijai ir kitoms Perdavimo sistemos operatoriaus funkcijoms vykdyti iki einamųjų metų liepos 15 d.;
  - 10.2.4. Tinklų naudotojo įrenginiuose vartojant elektros energiją, neviršyti Leistinosios naudoti galios, nustatytos Sutarties Priede Nr. 1;
  - 10.2.5. Tinklų naudotojo įrenginiuose gaminant elektros energiją, neviršyti Leistinosios pateikimo į tinklą galios, nustatytos Sutarties Priede Nr. 1;
  - 10.2.6. Siekiant užtikrinti avarijų prevencijos planų ir priemonių vykdymą, elektros energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, įgyvendinti norminiuose teisės aktuose ir (ar) Perdavimo sistemos operatoriaus nurodytas avarijų prevencijos ir likvidavimo priemones;
  - 10.2.7. Laikytis Perdavimo sistemos operatoriaus tvirtinamų taisyklių, reglamentuojančių jungiamųjų linijų valdymą, pralaidumo paskirstymą ir reguliavimą;
  - 10.2.8. Be Perdavimo sistemos operatoriaus rašytinio sutikimo nekeisti jam priklausančių įrenginių (elektros tinklo kontrolės, valdymo ar apsaugos įrenginių, informacijos perdavimo įrenginių) konfigūracijos, parametrų. Norėdamas atlikti tokius pakeitimus, Tinklų naudotojas privalo gauti raštišką Perdavimo sistemos operatoriaus pritarimą arba projektavimo sąlygas.
  - 10.2.9. Leisti Perdavimo sistemos operatoriaus tinkamai įgaliotiems atstovams patekti į Tinklų naudotojo teritorijas ir (ar) patalpas, apžiūrėti ir tikrinti Perdavimo paslaugos apskaitai naudojamus elektros apskaitos prietaisus, šios elektros apskaitos schemas elementus ir plombų būklę, nuotolinę duomenų nuskaitymo įrangą ar nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenis;
  - 10.2.10. Užtikrinti teleinformacijos apsikeitimą, incidentų šalinimą tarp Tinklų naudotojo objekto ir Perdavimo sistemos operatoriaus, kaip tai nurodyta šios Sutarties Priede Nr.6.
  - 10.2.11. Nedelsiant informuoti Perdavimo sistemos operatorių apie įgaliotų asmenų pasikeitimą, nurodytą šio Sutarties Priede Nr.7.
  - 10.2.12. Vykdyti tarpusavio santykių nuostatų eksploatuojant elektros įrenginius reikalavimus, kaip tai nurodyta šios Sutarties Priede Nr.8 bei Priede Nr.10.
  - 10.2.13. Supažindinti su šios Sutarties Priedu Nr.8 ir Priedu Nr.10 juridinius asmenis, su kuriais Tinklų naudotojas yra sudaręs sutartį eksploatuoti jam priklausančius elektros įrenginius.
  - 10.2.14. Vykdyti kitas Sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose ir (ar) Perdavimo sistemos operatoriaus viešai skelbiamose taisyklėse (reglamentuose) nustatytas pareigas.
- 10.3.** Tinklų naudotojas be Perdavimo sistemos operatoriaus rašytinio sutikimo neturi teisės keisti jam priklausančių įrenginių (elektros tinklo kontrolės, valdymo ar apsaugos įrenginių, informacijos perdavimo įrenginių) konfigūracijos, parametrų. Norėdamas atlikti tokius pakeitimus, Tinklų naudotojas privalo gauti raštišką Perdavimo sistemos operatoriaus pritarimą arba projektavimo sąlygas.

11. Sutartinių prievolių įvykdymo užtikrinimas

- 11.1.** Jei Tinklų naudotojas Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis nevykdo savo prievolės sumokėti už suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviąją energiją, ar pažeidus kitas esmines Sutarties sąlygas (įskaitant, bet neapsiribojant Sutarties Standartinių sąlygų 10.2 punkte nustatytus išpareigojimus), taip pat jei Tinklų naudotojui pradėtos bankroto, restruktūrizavimo, atskyrimo ar likvidavimo procedūros, ir (ar) yra kitų aplinkybių, leidžiančių pagrįstai manyti, kad Tinklų naudotojas nevykdys savo prievolių pagal Sutartį, Perdavimo sistemos operatorius turi teisę pareikalauti Tinklų naudotojo pateikti visų prievolių pagal Sutartį tinkamo įvykdymo

užtikrinimą nurodytomis sąlygomis užtikrinančią garantiją: banko garantiją arba į Perdavimo sistemos operatoriaus sąskaitą pervestas pinigines lėšas.

11.2. Banko garantija turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 11.2.1. Banko garantija turi būti išduota Perdavimo sistemos operatoriui priimtino banko, kuriam (arba jį valdančiam subjektui, turinčiam ne mažiau kaip 50 % to banko akcijų) suteiktas tarptautinės reitingų agentūros ilgalaikio skolinimosi reitingas, ne mažesnis kaip BBB- (Standart&Poor's arba Fitch agentūros) arba Baa3 (Moody's agentūros).
- 11.2.2. Banko garantija turi būti pirmo pareikalavimo, besąlyginė ir neatšaukiama.
- 11.2.3. Banko garantija užtikrinamos sumos turi būti nurodomos tokia valiuta, kokia pagal Sutartį atliekami mokėjimai.
- 11.2.4. Banko garantijos galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis nei du mėnesiai po Sutarties galiojimo termino.
- 11.2.5. Banko garantijoje turi būti nurodyta, kad: a) Bankas įsipareigoja per 10 dienų nuo raštiško Perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimo gavimo sumokėti Perdavimo sistemos operatorius reikalavime nurodytą sumą, bet ne daugiau, nei nurodyta Banko garantijoje; b) raštiškame reikalavime Perdavimo sistemos operatorius neprivalo pagrįsti savo reikalavimų, o tik nurodyti, kad Tinklų naudotojas neįvykdė ar netinkamai įvykdė savo sutartinius įsipareigojimus; c) Banko garantijai turi būti taikoma Lietuvos Respublikos teisė ir Tarptautinių prekybos rūmų patvirtintos taisyklės – „The ICC Uniform rules for demand guarantees ICC Publication No. 758“; d) Ginčai tarp šalių sprendžiami Lietuvos Respublikos teismuose; e) Banko garantijos galiojimo terminas ir Banko garantija užtikrinama suma.
- 11.2.6. Prieš pateikdamas Banko garantiją, Tinklų naudotojas gali prašyti Perdavimo sistemos operatoriaus patvirtinti, kad Tinklų naudotojo siūlomą Banko garantiją jis sutinka priimti. Tokiu atveju Perdavimo sistemos operatorius privalo atsakyti Tinklų naudotojui ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.
- 11.2.7. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę nepriimti Banko garantijos, ir (arba) kreiptis į Tinklų naudotoją dėl naujos Banko garantijos pateikimo Perdavimo sistemos operatoriui, o Tinklų naudotojas privalo tokią garantiją pateikti per trumpiausią įmanomą terminą, jei Banko garantija neatitinka Sutartyje keliamų reikalavimų arba Perdavimo sistemos operatorius turi informacijos, susijusios su Banko garantiją išdavusio banko veiklos sustabdymu arba galimu veiklos sustabdymu (įskaitant nemokumą, likvidavimą ar teisinės apsaugos taikymo procedūras).

11.3. Jeigu Perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu Tinklų naudotojas nepateikė tinkamos prievolių įvykdymo užtikrinimo garantijos, Perdavimo sistemos operatorius turi teisę, raštu įspėjęs Tinklų naudotoją prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų, nutraukti ar apriboti Perdavimo paslaugos teikimą.

12. Šalių atsakomybė

- 12.1. Šalys atsako už tinkamą Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų vykdymą Taisyklėse ir kituose teisės aktuose bei Sutartyje nustatyta apimtimi, tvarka bei sąlygomis.
- 12.2. Šalis atsako prieš kitą Šalį už jai ir/ ar tretiesiems asmenims padarytą žalą ir nuostolius dėl Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų nevykdymo ar jų netinkamo vykdymo. Šalių atsakomybė ribojama tiesioginiais nuostoliais, t. y. negautos pajamos nėra atlyginamos.
- 12.3. Jeigu Tinklų naudotojas tinkamai ir laiku neatsiskaito su Perdavimo sistemos operatoriumi už suteiktą Perdavimo paslaugą, ir reaktyviąją elektros energiją, kaip nurodyta Sutarties

Standartinių sąlygų 6 skyriuje, Tinklų naudotojas moka Perdavimo sistemos operatoriui Sutarties Specialiųjų sąlygų 2.7 punkte nurodyto dydžio delspinigius už kiekvieną pradelstą dieną nuo laiku nesumokėtos sumos. Delspinigiai sumokami ne vėliau kaip per 20 (dvidešimt) kalendorinių dienų, gavus atskirą Perdavimo sistemos operatoriaus išrašytą mokėjimo dokumentą. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia Tinklų naudotojo nuo prievolės atsiskaityti su Perdavimo sistemos operatoriumi už suteiktą Perdavimo paslaugą ir reaktyviąją elektros energiją Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis.

- 12.4.** Tinklų naudotojas, kuris elektros energiją vartoja iš elektros energijos perdavimo tinklų ir dėl tokio elektros energijos vartojimo nėra sudaręs galiojančios elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarties ir nėra taikomos garantinio tiekimo sąlygos, privalo sumokėti Perdavimo sistemos operatoriui už neteisėtą elektros energijos vartojimą. Mokėtina suma apskaičiuojama kaip per Ataskaitinį laikotarpį faktinių Tinklų naudotojo iš elektros energijos perdavimo tinklų suvartotos elektros energijos valandinių kiekių ir atitinkamos valandos balansavimo elektros energijos kainos sandaugų suma. PVM sąskaitą faktūrą šiame punkte nurodytai sumai sumokėti Perdavimo sistemos operatorius pateikia, o Tinklų naudotojas įsipareigoja sumokėti Sutarties Standartinių sąlygų 6 skyriuje nurodytu terminu.

13. Atleidimas nuo civilinės atsakomybės

- 13.1.** Šalis atleidžiama nuo atsakomybės už sutartinių prievolių pagal Sutartį nevykdymą arba netinkamą jų vykdymą, jeigu įrodo, jog jos prievolės neįvykdytos arba įvykdytos netinkamai dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (*force majeure*), kurių ji negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti Sutarties sudarymo metu, ir kad negalėjo užkirsti kelio tokių aplinkybių ir/ ar jų pasekmių atsiradimui.
- 13.2.** Civilinė atsakomybė netaikoma, taip pat Šalis gali būti visiškai ar iš dalies atleidžiama nuo civilinės atsakomybės Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.253 straipsnyje, taip pat kitais norminiuose teisės aktuose ir/ ar Sutartyje numatytais atvejais.
- 13.3.** Atsiradus Sutarties Standartinių sąlygų 13.1 ir (ar) 13.2 punktuose nurodytoms aplinkybėms, Šalis, kuri dėl šių aplinkybių visiškai ar iš dalies negali vykdyti savo sutartinių prievolių, apie tai privalo nedelsiant raštu pranešti kitai Šaliai, nurodydama aplinkybių atsiradimą, numatomą jų tęstinumą ir, atitinkamai, apie tokių aplinkybių pasibaigimą, ne vėliau kaip per 5 (penkis) darbo dienas nuo aplinkybių atsiradimo ar pasibaigimo ir pateikti tai patvirtinantį dokumentą.

14. Sutarties galiojimas

- 14.1.** Sutartis galioja vienerius metus nuo jos pasirašymo dienos. Jeigu ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų iki šios Sutarties termino pabaigos nė viena iš Šalių raštu nepraneša kitai Šaliai apie numatomą Sutarties nutraukimą, pakeitimą arba naujos sutarties sudarymą, Sutartis kiekvieną kartą laikoma pratęsta vienerių metų laikotarpiui. Sutarties pratęsimų skaičius neribojamas. Sutarties pasibaigimas ar nutraukimas neatleidžia Šalių nuo Sutartimi prisiimtų įpareigojimų tinkamo įvykdymo.

15. Sutarties keitimo, nutraukimo ir negaliojimo pagrindai

- 15.1.** Sutarties Specialiųjų sąlygų nuostatos, įskaitant prie Sutarties pridedamus priedus: Priedą Nr.1, Priedą Nr.2, Priedą Nr.3, Priedą Nr.5, Priedą Nr.7, Priedą Nr.9 ir Priedą Nr.10, gali būti keičiamos rašytiniu abiejų Šalių susitarimu (pasirašant susitarimą prie šios Sutarties).

- 15.2.** Perdavimo sistemos operatorius turi teisę pakeisti Sutarties Standartines sąlygas ir Sutarties Priedą Nr.4, Priedą Nr.6, Priedą Nr.8 prieš tai, jų pakeitimus suderinęs su Komisija. Komisijos nutarimu suderinti Sutarties Standartinių sąlygų pakeitimai tampa privalomi Sutarties Šalims, nuo Komisijos nutarimo įsigaliojimo datos.
- 15.3.** Sutartis gali būti nutraukta:
- 15.3.1. Rašytiniu abiejų Šalių susitarimu dėl Sutarties nutraukimo;
  - 15.3.2. Vienašaliu Tinklų naudotojo rašytiniu pranešimu, pateiktu Perdavimo sistemos operatoriui ne vėliau kaip likus 30 (trisdešimt) dienų iki numatomos Sutarties nutraukimo dienos;
  - 15.3.3. Vienašaliu Perdavimo sistemos operatoriaus rašytiniu pranešimu, pateiktu Tinklų naudotojui, norminiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis;
  - 15.3.4. Kitais Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Taisyklėse ir kituose norminiuose teisės aktuose nustatytais pagrindais.
- 15.4.** Nepriklausomai nuo Sutarties galiojimo termino ar Šalių susitarimo, Sutartis automatiškai nustoja galios šiais atvejais:
- 15.4.1. Teisės norminiuose aktuose nustatyta tvarka Perdavimo sistemos operatoriui netekus licencijos elektros energijos perdavimo veiklai vykdyti;
  - 15.4.2. Vienai iš Šalių tapus nemokia ar paskelbus Šalies bankroto ar likvidavimo procedūrą, Tinklų naudotojui netekus elektros energijos skirstymo veiklos licencijai ar dėl kitų priežasčių, dėl kurių Šalis netenka teisės vykdyti ūkinę-komercinę veiklą;
  - 15.4.3. Kitais norminiuose teisės aktuose nustatytais atvejais.
- 15.5.** Šalis, sužinojusi apie Sutarties Standartinių sąlygų 15.5 punkte nurodytas aplinkybes, privalo nedelsdama, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 2 (dvi) darbo dienas, raštu informuoti kitą Šalį apie susidariusias aplinkybes.
- 15.6.** Sutarties galiojimo termino pabaiga dėl bet kokių priežasčių neatleidžia Tinklų naudotojo nuo prievolės tinkamai įvykdyti Sutartyje nustatytus atsiskaitymo už suteiktą Perdavimo paslaugą įsipareigojimus ir nuo atsakomybės už jų nevykdymą ar netinkamą vykdymą.

16. Konfidencialumas

- 16.1.** Visa informacija, susijusi su Sutartimi, ja priimtų įsipareigojimų vykdymu, Sutarties Šalimis, jų veikla, taip pat kita su Šalių tarpusavio santykiais susijusi informacija ir duomenys, yra konfidenciali ir jokia apimtimi negali būti atskleista perduota ar kitaip atskleista jokiems tretiesiems asmenims, išskyrus norminių teisės aktų nustatytais atvejais ar gavus rašytinį kitos Šalies sutikimą.
- 16.2.** Sutarties Standartinių sąlygų 16.1 punkte nustatytas konfidencialumo įpareigojimas netaikomas tokiai informacijai, kuri:
- 16.2.1. Teisės norminiuose aktuose nustatyta tvarka laikoma vieša informacija apie prekybą elektros energijos rinkoje, veiklą elektros energetikos sektoriuje ir (ar) elektros energetikos sistemą funkcionavimą;
  - 16.2.2. Informacija ją gaunančiai Šaliai jau buvo žinoma pirminio pateikimo metu ir Šalis gali tai pagrįsti, išskyrus tuos atvejus, kai tokia informacija tapo žinoma išimtinai vykdant šia Sutartimi priimtus įsipareigojimus;
  - 16.2.3. Informacija tampa prieinama ar viešai žinoma nepažeidžiant Sutartyje nustatytų konfidencialumo įsipareigojimų;
  - 16.2.4. Informacija privalo būti atskleista kompetentingai valstybės institucijai teisės norminiuose aktuose nustatyta tvarka ir apimtimi;

- 16.3. Šalis taip pat nebus laikoma pažeidusia Sutarties Standartinių sąlygų 16.1 punktu priimto konfidencialumo įsipareigojimo, jei konfidenciali informacija bus atskleista Šalies akcininkams, valdymo organų ir administracijos nariams, darbuotojams, kuriems pagal vykdomas funkcijas tokia informacija yra būtina darbo užduotims atlikti, Šalių teisiniams ir finansiniams konsultantams, paskolų davėjams bei auditoriams.
- 16.4. Šalis, Sutartyje numatytais atvejais perleidžianti konfidencialią informaciją tretiesiems asmenims, privalo užtikrinti tokių asmenų konfidencialumo įsipareigojimus perleidžiamos informacijos atžvilgiu.
- 16.5. Sutartimi Šalių priimtas konfidencialumo įsipareigojimas, kaip nustatyta šiame Sutarties Standartinių sąlygų 16 skyriuje, galioja visą Sutarties galiojimo laikotarpį (įskaitant visus Sutarties pratęsimus) ir 2 (dvejus) metus nuo šios Sutarties galiojimo termino pabaigos ar jos nutraukimo nepasibaigus galiojimo terminui momentu.

17. Taikoma teisė ir ginčų sprendimas

- 17.1. Sutarčiai ir iš jos kylantiems Šalių tarpusavio teisiniams santykiams taikoma Lietuvos Respublikos teisė.
- 17.2. Kiekvienas ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kylantis iš Sutarties ar susijęs su Sutartimi, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, sprendžiamas Šalių tarpusavio derybų būdu, vadovaujantis geros valios, Šalių lygiateisiškumo, protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principais.
- 17.3. Šalims nesusitarus, kiekvienas ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kylantis iš Sutarties ar susijęs su Sutartimi, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, galutinai sprendžiamas Lietuvos Respublikos teismuose įstatymuose nustatyta tvarka.

18. Pranešimų siuntimas

- 18.1. Bet koks pranešimas, prašymas, reikalavimas, ataskaita, sąskaita, paraiška ar kita informacija, kurią reikia pateikti pagal Sutartį kitai Šaliai, laikoma pateikta, jeigu įteikiama per pasiuntinį, išsiunčiama paštu registruotame laiške, iš anksto apmokėjus pašto išlaidas, ar nusiunčiama elektroniniu paštu Šalių Sutartyje nurodytais elektroninio pašto adresais. Telefonu vykdomi pokalbiai Perdavimo sistemos operatoriaus gali būti įrašomi – įrašomų pokalbių apimtyje teikiami pranešimai nereikalauja papildomo rašytinio dokumento, jei nėra susitariama kitaip.
- 18.2. Apie Specialiųjų sąlygų 4 punkte nurodytų rekvizitų pasikeitimą Šalys įsipareigoja raštu informuoti kitą Šalį ne vėliau kaip per 2 (dvi) darbo dienas nuo tokių pasikeitimų atsiradimo. Nesant tokio rašytinio pranešimo, visi pranešimai, prašymai, reikalavimai, sąskaitos ir kita informacija Sutarties tikslais laikoma tinkamai pateikta, taip pat visi mokėjimai pagal Sutartį laikomi tinkamai atliktais, Sutarties Specialiųjų sąlygų 4 punkte nurodytais rekvizitais.

19. Kitos nuostatos

- 19.1. Visos pareigos, numatytos imperatyvių teisės normų, nors ir neapertos Sutartyje, yra privalomos Šalims. Jeigu taikomi teisės norminiai aktai reikalautų papildyti ar kitaip pakeisti Sutartį, tokie pakeitimai turės atitikti Sutarties bendrajai esmei, tikslams ir pagrindiniams

principams, ir negalės jiems prieštarauti tokia apimtimi, kiek tai neprieštarauja taikomiems teisės norminiams aktams.

- 19.2.** Sutarties tikslais Šalys įgyja tik tas teises ir pareigas, kurios nustatytos Sutartyje ir imperatyviomis teisės normomis.
- 19.3.** Jeigu Sutartyje nenurodyta kitaip, Sutartis sudaro vientisą Šalių susitarimą jos dalyko atžvilgiu ir yra viršesnė už visus ankstesnius ir (ar) esamus žodinius susitarimus, ankstesnius rašytinius susitarimus bei ankstesnę praktiką tarp Šalių.
- 19.4.** Jeigu kuri nors Sutarties sąlyga kompetentingos ginčą sprendžiančios institucijos būtų pripažinta negaliojančia ar neįgyvendinama, tai nedarytų negaliojančia Sutarties, išskyrus atvejus, kuriais Sutarties Šalys be tokios sąlygos nebūtų sudariusios Sutarties.
- 19.5.** Šalys turi teisę perleisti visas savo teises ir pareigas pagal Sutartį ar atitinkamą jų dalį kitam asmeniui, su sąlyga, kad Šalių teisių ir pareigų perėmėjas pilnai įsipareigos prieš kitą Sutarties Šalį Sutartyje nustatyta apimtimi ir toks perleidimas nesukels kitai Šaliai nuostolių ar esminio ekonominių interesų pagal Sutartį pablogėjimo bei neprieštaraus norminiams teisės aktams, reglamentuojantiems elektros energijos persiuntimo perdavimo tinklais tvarką ir tai nebus laikoma konfidencialumo įsipareigojimo nuostatų, numatytų Sutarties Standartinių sąlygų 16 skyriuje, pažeidimu.
- 19.6.** Kitais atvejais, nei numatyta Sutarties Standartinių sąlygų 19.5 punkte, Šalis turi teisę perleisti Sutartimi įgytas teises ar prisiimtas pareigas tretiesiems asmenims tik gavusi kitos Šalies rašytinį sutikimą.
- 19.7.** Šaliai tinkamai ir ilgiau kaip 60 (šešiasdešimt) kalendorinių dienų nevykdant Sutartyje nustatytų ar kitų Šalių suderintų mokėjimų įsipareigojimų ir Šalims nesusitarus kitaip, nukentėjusioji Šalis turi teisę informaciją apie kitos Šalies įsiskolinimą skelbti viešai, įtraukiant į asmenų skolų registrus Šalies duomenis, įsiskolinimo faktą, dydį bei trukmę.
- 19.8.** Sutarties atskirų skyrių antraštės pateikiamos patogumo dėlei ir neturės įtakos Sutarties aiškinimui ar interpretavimui. Visi žodžiai, kurie yra vartojami Sutartyje, bus suprantami ta gimine ir skaičiumi, kaip to reikalauja aplinkybės.
- 19.9.** Šalys visapusiškai bendradarbiauja keisdamosi informacija, reikalinga Sutartimi prisiimtiems įsipareigojimams tinkamai vykdyti, vadovaudamosi norminiuose teisės aktuose, Perdavimo sistemos operatoriaus patvirtintose taisyklėse (reglamentuose) ir/ ar Sutartyje nustatytais reikalavimais.
- 19.10.** Sutartis sudaryta 2 (dviem) vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais, po vieną kiekvienai Šaliai.
-

SARAŠAS TINKLŲ NAUDOTOJO OBJEKTŲ, KURIEMS TEIKIAMA PASLAUGA BEI JŲ ELEKTROS ĮRENGINIŲ ĮRENGTOSIOS GALIOS IR APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA PATIKIMUMO KATEGORIJOS, PERDVIMO PATIKIMUMO REŽIMAI

I. Objekto duomenys:

Eil. Nr.	Objektų pavadinimai, adresai	Įrengtoji galia ¹ kVA/kW	Leistina naudoti galia/kW	Leistinoji pateikimo į tinklą galia /kW	Aprūpinimo elektra patikimumas iki Perdavimo sistemos operatoriaus (Sistemos savininko) ir Tinklų naudotojo elektros tinklų nuosavybės ribos

II. Apskaitos įrengimo vietai nesutampant su elektros tinklo nuosavybės riba, sąnaudų galios transformatoriuje skaičiavimai atliekami pagal šiuos galios transformatoriaus duomenis:

Duomenys apie tiekimo linijas (laidus, kabelius)							Duomenys apie galios transformatorius			
Eil. Nr.	Transformatorius/linija	Markė	Skerspjūvis (mm ²)	Aktyvioji varža r ₀ (Ω/km)	Ilgis (km)	Įtampa U _v (kV)	Vardinė galia S _n (kVA)	ΔP _{t,e} (kW)	ΔP _{t,j} (kW)	Įtampa U _v (kV)

Pastaba: Darbo laikas T_d (val./ mėn) nustatomas pagal pamainų skaičių; K_f² – koeficientas, apibūdinantis apkrovos grafiko formą; U_v – elektros tinklo, kur įrengtas elektros apskaitos prietaisas, vardinė įtampa (galimos reikšmės -110; 35; 27,5 10; 6; ir 0,38 kV); ΔP_{t,e}- galios transformatoriaus tuščiosios eigos sąnaudos; ΔP_{t,j}- galios transformatoriaus trumpojo jungimo sąnaudos.

¹ - Objekte nuosavybės riboje įrengta suminė galios transformatorių galia

III. Perdavimo paslaugos Tinklų naudotojo objektui režimai:

Režimo tipas (pagal Sutarties bendrosios dalies 8.3. punktą bei Taisykles)	Paiškinimas	Prijungimo prie Perdavimo tinklo taškai ir režimo trukmė
Normalus		
Remontinis		
Avarinis		

ELEKTROS TINKLŲ TURTO IR ATSAKOMYBĖS RIBŲ AKTAS (AKTAI)

20__ m. _____ d. Tinklų naudotojo Elektros įrenginių nuosavybės ribų aktas, pridedama __
lap.

**ELEKTROS ENERGIJOS APSKAITOS TAŠKAI IR ENERGIJOS SKAIČIAVIMO
METODIKOS**

Eil. Nr.	Pastotės pavadinimas	Apskaitos objekto pavadinimas	Apskaitos taško žymėjimas	Pastabos
1.				

ELEKTROS SĄNAUDŲ GALIOS TRANSFORMATORIUOSE, ELEKTROS PERDAVIMO IR KABELINĖSE LINIJOSE SKAIČIAVIMO METODIKA

Bendroji dalis

1. Ši elektros sąnaudų galios transformatoriuose, elektros perdavimo ir kabelinėse linijose skaičiavimo metodika (toliau - metodika) taikoma ūkio subjektams skaičiuojant sąnaudas kiekvieną mėnesį jiems nuosavybės teise priklausančiuose galios transformatoriuose bei elektros perdavimo ir kabelinėse linijose tuo atveju, kai elektros apskaitos įrengimo vieta nesutampa su elektros tinklų nuosavybės riba.
2. Šia metodika vadovaujasi Perdavimo sistemos operatorius ir Tinklo naudotojas tuo atveju, kai elektros apskaitos įrengimo vieta nesutampa su elektros tinklų nuosavybės riba ir nesutampančiai tinklo daliai būtina suskaičiuoti elektros sąnaudas ūkio subjektams priklausančiuose galios transformatoriuose bei elektros perdavimo ir kabelinėse linijose.

Elektros sąnaudų galios transformatoriuose apskaičiavimas

3. Bendrosios galios transformatorių elektros sąnaudos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$\Delta W_P = \Delta W_{\text{apkr.}} + \Delta W_{\text{t.e.}} ;$$

čia: $\Delta W_{\text{apkr.}}$ – galios transformatorių apkrovos sąnaudos;
 $\Delta W_{\text{t.e.}}$ – galios transformatorių tuščiosios eigos sąnaudos.

4. Dviapvių galios transformatorių apkrovos sąnaudos per laikotarpį T_d apskaičiuojami pagal formulę:

$$\Delta W_{\text{apkr.}} = \frac{W_p^2 + W_Q^2}{U_V^2 \cdot T_d \cdot 10^3} K_f^2 R, \text{ [kWh]} \quad (1)$$

čia: W_Q - visa reaktyvioji vartojama iš elektros tinklo energija (kVArh), suvartota per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaiso rodmenis.

K_f – koeficientas, apibūdinantis apkrovos grafiko formą. Jis apskaičiuojamas pagal formulę:

čia: K_U – apkrovos grafiko pilnumo koeficientas, kuris apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K_f^2 = \left(\frac{0,124}{K_U} \frac{W_p}{K_{UP_{\max}} \cdot T_d} \right)^2 \quad (2)$$

W_P – visa aktyvioji energija (kWh), suvartota per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaiso rodmenis. Ji naudojama 1 ir 3 formulėse.

T_d – vidutinis darbo valandų skaičius per mėnesį. Jis naudojamas 1 ir 3 formulėse ir jo reikšmės tokios:

$T_d = 200$ val., kai dirbama 1 pamaina;

$T_d = 450$ val., kai dirbama 2 pamainomis;

$T_d = 700$ val., kai dirbama 3 pamainomis;
 $T_d = 730$ val., kai dirbama nepertraukiamai.

$P_{\max}$ – mėnesio maksimali pusvalandinė galia (kW) pagal apskaitos prietaiso rodmenis.

Tuo atveju, kai įrengtas apskaitos prietaisas $P_{\max}$ nefiksuoja, tai K_f^2 reikšmės tokios:

$K_f^2 = 1,6$ - kai dirbama 1 pamaina;
 $K_f^2 = 1,4$ - kai dirbama 2 pamainomis;
 $K_f^2 = 1,1$ - kai dirbama 3 pamainomis;
 $K_f^2 = 1,05$ - kai dirbama nepertraukiamai.

R – elektros tinklo elemento varža, apskaičiuojama pagal formulę:

$$R = \frac{\Delta P_{t.j.} \cdot U_V^2 \cdot 10^3}{S_n^2}, \quad [\Omega] \quad (4)$$

čia: $\Delta P_{t.j.}$ – trumpojo jungimo sąnaudos (kW), nustatomos iš transformatoriaus paso arba transformatoriaus revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio - iš transformatorių montavimo instrukcijų arba žinyų.

U_V – elektros tinklo, kur įrengtas apskaitos prietaisas, vardinė įtampa (kV). Ji naudojama 1 ir 4 formulėse ir jos reikšmės tokios:

$U_V = 110$ kV, kai apskaitos prietaisas įrengtas 110 kV tinkle;

$U_V = 35$ kV, kai apskaitos prietaisas įrengtas 35 kV tinkle;

$U_V = 10$ kV, kai apskaitos prietaisas įrengtas 10 kV

tinkle;

$U_V = 6$ kV, kai apskaitos prietaisas įrengtas 6 kV tinkle;

$U_V = 0,38$ kV, kai apskaitos prietaisas įrengtas 0,4 kV tinkle.

S_n – vardinė galios transformatoriaus, kuriame skaičiuojamos elektros sąnaudos, galia (kVA).

5. Triapvių (110/35/10 kV, 110/35/6 kV, 110/10/10 kV, 110/6/6 kV ar kitų įtampų) galios transformatorių apkrovos sąnaudos per laikotarpį T_d suskaičiuojamos pagal formulę:

$$\begin{aligned} \Delta W_{\text{apk}} = & P_{t.j.110} \cdot \frac{((W_{P35} + W_{P10})^2 + (W_{Q35} + W_{Q10})^2)}{S_{n110}^2 \cdot T_d} \cdot K_f^2 + P_{t.j.35} \cdot \frac{(W_{P35}^2 + W_{Q35}^2)}{S_{n35}^2 \cdot T_d} \cdot K_f^2 + \\ & + P_{t.j.10} \cdot \frac{(W_{P10}^2 + W_{Q10}^2)}{S_{n10}^2 \cdot T_d} \cdot K_f^2 \quad (5) \end{aligned}$$

čia: W_{P35} - visą aktyvioji energija (kWh), gauta į 35 kV tinklą per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaiso rodmenis.

W_{Q35} - visa reaktyvioji energija (kVarh), gauta į 35 kV įvadą per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaisų rodmenis.

W_{P10} - visa aktyvioji energija (kWh), gauta į 10 kV tinklą per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaisų rodmenis.

W_{Q10} - visą reaktyvioji energija (kVarh), gauta į 10 kV tinklą per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaisų rodmenis.

S_{n110} – vardinė galios transformatoriaus apvijų galia 110 kV pusėje (kVA). Imama iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio – iš transformatoriaus montavimo instrukcijų arba žinyų;

S_{n35} - vardinė galios transformatoriaus apvijų galia 35 kV pusėje (kVA). Imama iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai S_{n35} transformatoriaus pase arba revizijos žiniaraštyje neduota, priimama $S_{n35} = S_{n110}$.

S_{n10} - vardinė galios transformatoriaus apvijų galia 10 kV pusėje (kVA). Imama iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai S_{n10} transformatoriaus pase arba revizijos žiniaraštyje neduota, priimama $S_{n10} = S_{n110}$.

T_d – transformatoriaus darbo valandų skaičius per mėnesį.

K_f – koeficientas, apibūdinantis apkrovos grafiko formą, suskaičiuojamas ar priimamas, kaip nurodyta 4 punkte.

$P_{t.j.110}$ – trumpojo jungimo nuostoliai (kW) galios transformatoriaus 110 kV apvijoje.

$P_{t.j.35}$ – trumpojo jungimo nuostoliai (kW) galios transformatoriaus 35 kV apvijoje.

$P_{t.j.10}$ – trumpojo jungimo nuostoliai (kW) galios transformatoriaus 10 kV apvijoje.

Trumpojo jungimo nuostoliai galios transformatoriaus apvijose suskaičiuojami pagal formules:

$$P_{t.j.110} = 0,5 (P_{t.j.(110-35)} + P_{t.j.(110-10)} - P_{t.j.(35-10)})$$

$$P_{t.j.35} = 0,5 (P_{t.j.(110-35)} + P_{t.j.(35-10)} - P_{t.j.(110-10)})$$

$$P_{t.j.10} = 0,5 (P_{t.j.(110-10)} + P_{t.j.(35-10)} - P_{t.j.(110-35)})$$

čia: $P_{t.j.(110-35)}$ - galios transformatoriaus trumpojo jungimo nuostoliai 110-35 kV apvijų poros. Jie nustatomi iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio – iš transformatoriaus montavimo instrukcijų arba žinytų.

$P_{t.j.(110-10)}$ - galios transformatoriaus trumpojo jungimo nuostoliai 110-10 kV apvijų poros. Jie nustatomi iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio – iš transformatoriaus montavimo instrukcijų arba žinytų.

$P_{t.j.(35-10)}$ - galios transformatoriaus trumpojo jungimo nuostoliai 35-10 kV apvijų poros. Jie nustatomi iš transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio – iš transformatoriaus montavimo instrukcijų arba žinytų.

6. Galios transformatoriaus tuščiosios eigos sąnaudos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$\Delta W_{t.e.} = \Delta P_{t.e.} \cdot T_d, \quad [\text{kWh}] \quad (6)$$

čia: $\Delta P_{t.e.}$ – tuščiosios eigos sąnaudos (kW), nustatomos iš transformatoriaus paso arba transformatoriaus revizijos žiniaraščio. Tuo atveju, kai nėra transformatoriaus paso arba revizijos žiniaraščio - iš transformatorių montavimo instrukcijų arba žinytų.

T_d - darbo valandų skaičius per mėnesį.

7. Galios transformatoriaus bendrosios elektros sąnaudos per mėnesį apskaičiuojamos pagal formulę:

$$\Delta W_P = \Delta W_{\text{apkr.}} + \Delta W_{t.e.}, \quad [\text{kWh}] \quad (7)$$

čia: $\Delta W_{\text{apkr.}}$ – galios transformatorių apkrovos sąnaudos (kWh), apskaičiuotos pagal 4 ar 5 punktų formules.

$\Delta W_{t.e.}$ – galios transformatorių tuščiosios eigos sąnaudos (kWh), apskaičiuotos pagal 6 punkto formulę.

Elektros sąnaudų elektros perdavimo ir kabelinėse linijose apskaičiavimas

8. Skaičiuojant elektros sąnaudas elektros perdavimo linijose (toliau - EPL) ir kabelinėse linijose (toliau - kabelių) apskaičiuojamos tik apkrovos sąnaudos (ΔW_{pl}). Jos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$\Delta W_{pl} = \frac{W_P^2 + W_Q^2}{U_v^2 \cdot T_d \cdot 10^3} \cdot K_f^2 R_l, \quad [\text{kWh}] \quad (8)$$

čia: W_Q – visa reaktyvioji vartojama iš elektros tinklo energija (kVArh), suvartota per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaiso rodmenis.

U_v – elektros tinklo, kuriame skaičiuojami EPL (kabelių) nuostoliai, vardinė įtampa (kV), kurios reikšmės tokios:

$U_v = 110$ kV, kai skaičiuojamos sąnaudos 110 kV EPL;

$U_v = 35$ kV, kai skaičiuojamos sąnaudos 35 kV EPL;

$U_v = 10$ kV, kai skaičiuojamos sąnaudos 10 kV EPL (kabelio);

$U_v = 6$ kV, kai skaičiuojamos sąnaudos 6 kV EPL (kabelio);

$U_v = 0.38$ kV, kai skaičiuojamos sąnaudos 0.4 kV EPL (kabelio).

K_f – koeficientas, apibūdinantis apkrovos grafiko formą. Jis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K_f^2 = \left(\frac{0,124}{K_U} + 0,876 \right)^2, \quad (9)$$

čia: K_U – apkrovos grafiko pilnumo koeficientas, kuris apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K_U = \frac{W_P}{P_{\max} \cdot T_d}, \quad (10)$$

W_P – visa aktyvioji energija (kWh), suvartota per laikotarpį T_d pagal apskaitos prietaiso rodmenis, kai apskaitos prietaisas įrengtas elektros tinkle, kuriame skaičiuojamos EPL (kabelio) sąnaudos. Kai apskaitos prietaisas įrengtas ne tame pačiame elektros tinkle, kuriame skaičiuojamos sąnaudos EPL ar kabelyje, o vartotojui priklausančio galios transformatoriaus žemojoje pusėje, tai prie W_P būtina pridėti priskaičiuotas elektros sąnaudas vartotojo galios transformatoriuje. W_P naudojama 8 ir 10 formulėse.

T_d – vidutinis darbo valandų skaičius per mėnesį. Jis naudojamas 7 ir 9 formulėse ir jo reikšmės tokios:

$T_d = 200$ val., kai dirbama 1 pamaina;

$T_d = 450$ val., kai dirbama 2 pamainomis;

$T_d = 700$ val., kai dirbama 3 pamainomis;

$T_d = 730$ val., kai dirbama nepertraukiamai.

$P_{\max}$ – mėnesio maksimali pusvalandinė galia (kW) pagal apskaitos prietaiso rodmenis. Tuo atveju, kai įrengtas apskaitos prietaisas $P_{\max}$ nefiksuoja, tai K_f^2 reikšmės tokios:

$K_f^2 = 1,6$ - kai dirbama 1 pamaina;

$K_f^2 = 1,4$ - kai dirbama 2 pamainomis;

$K_f^2 = 1,1$ - kai dirbama 3 pamainomis;

$K_f^2 = 1,05$ - kai dirbama nepertraukiamai .

R_1 – EPL arba kabelio varža (Ω), kuri apskaičiuojama pagal formulę:

$$R_1 = r_0 \cdot l, \quad (\Omega) \quad (11)$$

čia: l – EPL (kabelio) ilgis kilometrais;

r_0 – aktyvioji 1 km linijos skaičiuotina varža (Ω), kuri priklauso nuo EPL (kabelio) markės ir skerspjūvio.

Skaičiuotinos neizoliuotų varinių, aliuminių ir plieninių-aliuminių EPL laidų ir kabelių aktyviosios varžos pateikiamos pagal Elektrotechnikos žinyną (2 tomas, 1986 Energoatom) 1 lentelėje:

1 lentelė

Skerspūvis	Variniai laidai	Aliuminiai laidai	Plieniniai-aliuminiai laidai	Kabėliai su 3 varinėmis gyslomis	Kabėliai su 3 aliuminėmis gyslomis
mm ²	r_0 Ω /km	r_0 Ω /km	r_0 Ω /km	r_0 Ω /km	r_0 Ω /km
4	4,6			4,5	7,85
6	3,07			3,0	4,9
10	1,82			1,79	2,94
16	1,16	1,84		1,12	1,84
25	0,73	1,16	1,175	0,716	1,17
35	0,52	0,85	0,80	0,514	0,84
50	0,37	0,59	0,60	0,359	0,589
70	0,27	0,42	0,42	0,256	0,42
95	0,19	0,31	0,31	0,189	0,31
120	0,156	0,25	0,25	0,15	0,245
150	0,124	0,20	0,20	0,12	0,196
185	0,100	0,16	0,16	0,097	0,159
240	0,078	0,12	0,12	0,075	0,125
300	0,054	0,102	0,1		
400	0,047	0,076	0,08		

Elektros sąnaudų galios transformatoriuose, elektros perdavimo ir kabelinėse linijose paskaičiavimas procentine išraiška

- Siekiant supaprastinti elektros sąnaudų galios transformatoriuose skaičiavimą ir kiekvieną mėnesį neskaičiuoti galios transformatorių apkrovos sąnaudų bei elektros perdavimo ir kabelinėse linijose pagal šioje metodikoje nurodytas formules, minėtos sąnaudos suskaičiuojamos procentine išraiška nuo aktyvinės energijos (kWh) pratekėjusios per transformatorių, elektros perdavimo ar kabelinę liniją, taip:

- Pagal šioje metodikoje nurodytas formules suskaičiuojamos vieno mėnesio (kai vartotojas elektrą vartoja visą mėnesį tipiniu grafiku) galios transformatorių apkrovos ir tuščios eigos sąnaudos bei sąnaudos elektros perdavimo ar kabelinėse linijose ir užfiksuojamos sąnaudų galios transformatoriuose elektros perdavimo ir kabelinėse linijose apskaičiavimo akte;

- 9.2. Minėtame akte suskaičiuojama kokį procentą sudaro galios transformatorių apkrovos sąnaudos (kWh) nuo aktyvinės energijos kiekių (kWh), pratekėjusių per galios transformatorių bei užfiksuotų apskaitos prietaisų per mėnesį;
- 9.3. Minėtame akte suskaičiuojama kokį procentą sudaro sąnaudos (kWh) elektros perdavimo (kabelinėse) linijose nuo aktyvinės energijos kiekių (kWh), pratekėjusių per elektros perdavimo (kabelines) linijas bei užfiksuotų apskaitos prietaisų per mėnesį;
- 9.4. Už mėnesį vartotojui pateikiamose sąskaitose skaičiuojamos galios transformatorių apkrovos sąnaudos (kWh) – tai energijos kiekis paskaičiuotas pagal 9.2. punkte suskaičiuotą procentą nuo aktyvinės energijos kiekių (kWh), pratekėjusių per galios transformatorių bei užfiksuotų apskaitos prietaisų per mėnesį;
- 9.5. Už mėnesį vartotojui pateikiamose sąskaitose skaičiuojamos sąnaudos (kWh) elektros perdavimo (kabelinėse) linijose – tai energijos kiekis (kWh) paskaičiuotas pagal 9.3. punkte suskaičiuotą procentą nuo aktyvinės energijos kiekių (kWh), pratekėjusių per elektros perdavimo (kabelines) linijas bei užfiksuotų apskaitos prietaisų per mėnesį;
- 9.6. Už mėnesį vartotojui pateikiamose sąskaitose priskaičiuojami galios transformatorių tuščios eigos sąnaudos (kWh) – tai galios transformatorių tuščios eigos sąnaudos (kWh) suskaičiuotos minėtame akte.
-

LEISTINOJI NAUDOTI (PAREIKŠTA SUTARTYJE) GALIA IŠ ELEKTROS PERDAVIMO TINKLO

Leistinoji naudoti (pareikšta Sutartyje) galia nuo [metai] m. [mėnuo] [diena] d nustatoma [...] kW/
nenustatoma.

1. Viršijus leistiną naudoti (pareikštą Sutartyje) galią per ataskaitinį mėnesį, Tinklų naudotojas papildomai sumoka perdavimo sistemos operatoriui už viršytą leistiną naudoti (pareikštą Sutartyje) galią, kuri suskaičiuojama iš faktinės maksimalios valandinės mėnesio galios kiekio, gauto iš perdavimo tinklo atėmus leistinosios naudoti (pareikštosios Sutartyje) galios kiekį, pagal dvigubą galios dedamosios ir pagal dvigubą sisteminių paslaugų tarifą.
2. Vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos paskelbtos Elektros energijos perdavimo paslaugų kainų ir jų taikymo tvarkos 2.5. punktu, leistinoji naudoti (pareikšta Sutartyje) galia laikoma pakeista nuo Tinklų naudotojo rašytiniame pranešime nurodytos datos, jeigu perdavimo sistemos operatorius likus ne mažiau kaip 1 (vienai) dienai iki leistinosios naudoti (pareikštos Sutartyje) galios pakeitimo, nepateikia raštiško prieštaravimo dėl numatomo pakeitimo.

**TELEINFORMACIJOS MAINŲ SU PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIUMI
TVARKA**

1. SĄVOKOS

EAS	Perdavimo sistemos operatoriaus elektros energijos apskaitos sistema
DVS	Perdavimo sistemos operatoriaus realaus laiko dispečerinio valdymo sistema
Gedimas	Teleinformacijos ar jos dalies perdavimo sutrikimas ar jos kokybės nukrypimas nuo kokybinių ir kiekybinių rodiklių
Gedimo informacija	Informacija, apibūdinanti gedimą (vieta, laikas, apimtys) ir veiksmus jį šalinant (atlikti darbai, esama situacija ir planuojami atlikti darbai)
KDV	EAS duomenų surinkimo ir perdavimo valdiklis (komercinių duomenų valdiklis)
MDV	Elektros skaitiklių momentinių duomenų surinkimo ir perdavimo valdiklis. MDV gali priklausyti Perdavimo sistemos operatoriui arba Tinklų naudotojui
Objektas	Prie Perdavimo sistemos operatoriaus elektros perdavimo tinklo prijungti Tinklų naudotojo elektros įrenginiai
Planiniai darbai	Darbai, įtraukti į metinį, mėnesinį Perdavimo sistemos operatoriaus tvirtinamą atjungimų grafiką ir (arba) vykdomi pateikiant paraišką (grafikuose bei paraiškose nurodoma informacijos apimtis bei pateikimo, suderinimo terminai nurodyti Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintuose Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatuose (aktuali redakcija)
Reakcijos laikas	Laikas, per kurį, gavus informaciją apie gedimą, imamasi veiksmų jam pašalinti
Sprendimo laikas	Laikas, per kurį pašalinamas gedimas. Sprendimo laikas apima ir Reakcijos laiką
Šalys	Perdavimo sistemos operatorius ir Tinklų naudotojas
Tarpusavio santykių nuostatai	Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo tarpusavio santykių nuostatai eksploatuojant Tinklų naudotojo objektą
Teleinformacija	Realiu laiku vykstantys duomenų mainai tarp TSPĮ-DVS ir (ar) MDV-DVS pagal suderintas teleinformacijos apimtis, taip pat duomenų mainai tarp KDV-EAS (elektros skaitiklių komerciniai ir registruojami duomenys)
Teleinformacijos gavėjas	Perdavimo sistemos operatorius, į kurios DVS ir EAS yra perduodama teleinformacija pagal iš anksto suderintas apimtis

Teleinformacijos pateikiamumas	Teleinformacijos pateikiamumas/prieinamumas (angl. <i>availability</i>) – tai dydis, parodantis kiek laiko (per nagrinėjamą laikotarpį) į DVS ir EAS yra teikiama teleinformacija
Teleinformacijos teikėjas	Tinklų naudotojas, kuris teikia teleinformaciją į Perdavimo sistemos operatoriaus DVS ir EAS
TSPĮ	Teleinformacijos surinkimo ir perdavimo įrenginys (angl. <i>RTU, FCU, PLC</i>)

2. BENDROJI DALIS

- 2.1. Šios Teleinformacijos mainų su perdavimo sistemos operatoriumi tvarkos tikslas – užtikrinti teleinformacijos perdavimą į DVS ir EAS pagal tarpusavyje suderintas teleinformacijos apimtis, nurodytas šios Sutarties Priede Nr.9, bei sudaryti prielaidas operatyviam gedimų šalinimui.
- 2.2. Teleinformacijos mainų su Perdavimo sistemos operatoriumi apimtys (signalų sąrašai) pateikiami šios Sutarties Priede Nr.9. Ši Teleinformacija teikiama neatlygintinai.
- 2.3. Teleinformacija į DVS ir EAS teikiama nepertraukiamu režimu, išskyrus laiką, kurių metu vykdomi šalių iš anksto suderinti Planiniai darbai.
- 2.4. Gedimų likvidavimas vykdomas kaip įmanoma greičiau.
- 2.5. Teleinformacijos teikėjo pareigos:
- 2.5.1. Nustatytos apimties Teleinformacijos pateikimas iš Teleinformacijos teikėjui priklausančių TSPĮ ir (ar) MDV į DVS.
  - 2.5.2. Nustatytos apimties Teleinformacijos pateikimas iš Teleinformacijos teikėjo objekte esančių ir Perdavimo sistemos operatoriumi priklausančių KDV į EAS.
  - 2.5.3. Teleinformacijos teikėjo nuosavybėje esančių TSPĮ ir (ar) MDV, taip pat ryšio įrangos, per kurią realizuojamas informacijos surinkimas ir perdavimas į DVS ir EAS, funkcionavimo užtikrinimas.
  - 2.5.4. Teleinformacijos teikėjo nuosavybėje esančio TSPĮ ir (ar) MDV, taip pat ryšio įrangos, per kurią realizuojamas informacijos surinkimas ir perdavimas į DVS ir EAS, konfigūravimo darbai, kuomet dėl Teleinformacijos teikėjo iniciatyvos keičiamos gaunamos/perduodamos Teleinformacijos apimtys.
  - 2.5.5. Gedimų dėl neteisingai pateikiamos Teleinformacijos (blogi matavimai, signalai, nevykdomos valdymo komandos, nėra ryšio su TSPĮ ir (ar) MDV, su KDV arba Teleinformacijos teikėjo nuosavybėje esantys TSPĮ ir (ar) MDV, ryšio įranga neveikia) šalinimas – gedimo vietos nustatymas, gedimo pašalinimas ir gedimo informacijos perdavimas Teleinformacijos gavėjui.
  - 2.5.6. Informuoti Teleinformacijos gavėją apie planinius darbus, kurie yra susiję su Teleinformacijos pateikimu.

- 2.6. Teleinformacijos gavėjo pareigos:

- 2.6.1. Gedimų dėl neteisingai pateikiamos Teleinformacijos (blogi matavimai, signalai, nėra ryšio su TSPĮ ir (ar) MDV, su KDV arba Teleinformacijos gavėjo nuosavybėje esantys TSPĮ ir (ar) MDV, ryšio įranga neveikia) šalinimas – gedimo vietos nustatymas, gedimo pašalinimas ir gedimo informacijos perdavimas Teleinformacijos teikėjui.
- 2.6.2. Derinti Teleinformacijos teikėjo pateikiamus metinius, mėnesinius planus ir (arba) paraiškas Planiniams darbams. Grafikuose bei paraiškose nurodoma informacijos apimtis bei pateikimo, suderinimo terminai nurodyti Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintuose Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatuose (aktuali redakcija).
- 2.6.3. Informuoti Teleinformacijos teikėją apie pastebėtus gedimus, susijusius su teleinformacijos pateikimu į DVS, EAS.

2.7. Šalys tarpusavyje sutaria:

- 2.7.1. Skirti kompetentingus resursus ir dalyvauti gedimo vietos nustatymo procese kartu su Teleinformacijos teikėju, kai techniškai tai būtina.
- 2.7.2. Gedimų atvejais šalys deda visas įmanomas pastangas, kad gedimas būtų pašalintas per kuo trumpesnį laiką, t.y. Sprendimo laikas būtų kuo trumpesnis.
- 2.7.3. Informuoti vienas kitą apie planuojamus nuosavos įrangos (TSPĮ, elektros skaitiklių, KDV, MDV, ryšio įrangos), nuosavos įrangos konfigūracijų, prijungimo schemų, įtakojančių Teleinformacijos pateikiamumą pakeitimus. Darbus vykdyti pagal tarpusavyje suderintą grafiką, galimai mažiausiai įtakoiant Teleinformacijos pateikiamumą.
- 2.7.4. Kartą per metus Šalys apsikeičia teleinformacijos apimčių elektroniniais dokumentais. Šių elektroninių dokumentų savininkas yra Perdavimo sistemos operatorius.
- 2.7.5. Nedelsiant informuoti vieni kitus apie kontaktinių duomenų pasikeitimus, nurodomus šios Sutarties Priede Nr.7.
- 2.7.6. Teleinformacijos apimčių nustatymo tvarka ir kitos su tuo susijusios procedūros aprašytos LITGRID AB patvirtintu Perdavimo tinklo transformatorių pastočių ir skirstyklų įrangos nuotolinio valdymo reikalavimų aprašu. Dokumentas skelbiamas viešai LITGRID AB išorinėje interneto svetainėje adresu www.litgrid.eu: Tinklo plėtra>Standartiniai techniniai reikalavimai>Pastočių ir skirstyklų įrangos nuotoliniam valdymui

3. TELEINFORMACIJOS TEIKIMO PAGRINDINIAI PARAMETRAI

- 3.1. Teleinformacijos teikimo pagrindiniai parametrai, kurių, siekdamas užtikrinti Teleinformacijos prieinamumą, laikysis abi šalys, pateikiami lentelėje:

Teleinformacijos teikimo parametras	Matas	Reikšmė
Teleinformacijos teikimo į DVS ir EAS laikas (planiniai darbai nevertinami)	h*d	24x7

Teleinformacijos teikėjo / Teleinformacijos gavėjo nuosavybėje esančio TSPI ir (ar) MDV, taip pat ryšio įrangos, per kurią realizuojamas informacijos surinkimas ir perdavimas į DVS ir EAS aptarnavimo (profilaktikos, techninės priežiūros ar remonto) laikas	h*d	8x5
Reakcijos laikas (pagal gedimo mastą: kritinis / aukštas / vidutinis)	h	1 / 2 / 4

4. GEDIMŲ REGISTRAVIMAS IR ŠALINIMAS

- 4.1. Visi gedimai yra registruojami LITGRID AB Paslaugų valdymo sistemoje.
- 4.2. Teleinformacijos gavėjas arba Teleinformacijos teikėjas, sužinojęs apie gedimą, nedelsiant informuoja vienas kitą ir pateikia jam tuo metu žinomą gedimo informaciją.
- 4.3. Teleinformacijos teikėjas perduoda pirminę gedimo informaciją el. paštu ITTpagalba@litgrid.eu Teleinformacijos teikėjas šią informaciją turi siųsti tik iš šios Sutarties Priede Nr.7 nurodytų elektroninio pašto adresų. Gautas laiškas bus automatiškai registruojamas LITGRID AB incidentų valdymo sistemoje, todėl laiško tema ir turinys turi aiškiai nurodyti objektą ir gedimo apimtį.
- 4.4. Teleinformacijos gavėjas perduoda pirminę gedimo informaciją Teleinformacijos teikėjui šios Sutarties Priede Nr.7 nurodytu el. pašto adresu (-ais).
- 4.5. Visi gedimai yra klasifikuojami ir jų šalinimas prioretizuojamas jiems priskiriant tam tikrą mastą. Masto nustatymo kriterijai pateikiami lentelėje:

Gedimo mastas	Gedimo masto kriterijus
Kritinis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Visiškai neteikiama (neatnaujinama) Teleinformacija iš Tinklų naudotojo objekto TSPI ir (ar) MDV į DVS pagal suderintas apimtis. 2. Visiškai neteikiama (neatnaujinama) Teleinformacija iš Tinklų naudotojo objekto TSPI į Teleinformacijos gavėjo TSPI pagal suderintas apimtis. 3. Visiškai negalimas Teleinformacijos teikėjo objekto generatorinės dalies įrenginių valdymas arba negalimas generacijos ribojimo valdymas. 4. Negalimas Teleinformacijos teikėjo objekto generatorinės dalies įrenginių valdymas pagal suderintas apimtis automatinės generacijos valdymui (AGV) iš DVS. 5. Visiškai negalimas Perdavimo tinklo dalies įrenginių valdymas.
Aukštas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gedimai, kai Teleinformacija neteikiama (neatnaujinama) dviem ir daugiau Teleinformacijos objektų iš Teleinformacijos teikėjo objekto TSPI ir (ar) MDV į DVS. 2. Gedimai, kai Teleinformacija neteikiama (neatnaujinama) dviem ir daugiau Teleinformacijos objektų iš Teleinformacijos teikėjo objekto TSPI į Teleinformacijos gavėjo TSPI pagal suderintas apimtis.

	<p>3. Visiškai neperduodama teleinformacija iš KDV į EAS.</p> <p>4. Pavieniai Teleinformacijos teikėjo objekto generatorinės dalies įrenginių valdymo sutrikimai, dėl ko negalima pilna apimtimi valdyti generatorinės dalies įrenginių pagal suderintas apimtis.</p> <p>5. Pavieniai Teleinformacijos gavėjo dalies įrenginių valdymo sutrikimai, dėl ko negalima pilna apimtimi valdyti Perdavimo tinklo dalies įrenginių pagal suderintas apimtis.</p>
Vidutinis	<p>1. Visi likusieji gedimai, kurie nepriskiriami kritinio arba aukšto masto gedimams.</p>

- 4.6.** Operatyviniai veiksmai, jei tokie reikalingi gedimo nustatymui ar pašalinimui, derinami vadovaujantis galiojančiais tarpusavio santykių nuostatais (šios Sutarties Priedas Nr.8 ir Priedas Nr.10).
- 4.7.** Teleinformacijos gavėjas ir Teleinformacijos teikėjas, sužinoję apie gedimą, imasi visų galimų priemonių gedimo vietai nustatyti. Už bendravimą su trečiosiomis šalimis, per kurios valdomą įrangą yra perduodama Teleinformacija iš Teleinformacijos teikėjo objekto į DVS ir EAS yra atsakinga sutartį su ja sudariusi šalis.
- 4.8.** Šalys, tarpusavyje sutartu reguliarumu, keičiasi informacija tarpusavyje apie gedimo šalinimo eigą iki tol, kol gedimas bus pašalintas.
- 4.9.** Gedimas laikomas išspręstu tuomet, kai tai elektroniniu paštu patvirtina Teleinformacijos gavėjas arba Teleinformacijos teikėjas, priklausomai nuo to, kurios šalies balansinėje priklausomybėje esantys įrenginiai įtakojo gedimą. Komunikacija vykdoma tik šios Sutarties Priede Nr.7 nurodytais el. pašto adresais.

**ADRESAS SUSIRAŠINĖJIMUI IR KONTAKTAMS/ĮGALIOTŲ ASMENŲ SĄRAŠAS
LITGRID AB**

1.

TINKLŲ NAUDOTOJAS

1.

**PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIAUS IR TINKLŲ NAUDOTOJO TARPUSAVIO
SANTYKIŲ NUOSTATŲ EKSPLOATUOJANT ELEKTROS ĮRENGINIUS
STANDARTINĖS SĄLYGOS**

2. SĄVOKOS

AKI	Automatinis kartotinis įjungimas
IPC	Perdavimo sistemos operatoriaus Infrastruktūros priežiūros centras
ITTC	Perdavimo sistemos operatoriaus Informacinių technologijų ir telekomunikacijų centras
JRI	Jungtuvo rezervavimo įrenginys
KL	Elektros perdavimo kabelių linija
OL	Elektros perdavimo oro linija
OVG	SVC Operatyvinio valdymo grupė (dispečeriai)
RAA	Relinė apsauga ir automatika
RPTVG	SVC Režimų planavimo ir technologinio valdymo grupė
SVC	Perdavimo sistemos operatoriaus Sistemos valdymo centras
ŠDA	Šynų diferencinė apsauga
TP	Transformatorių pastotė
TVIS	Perdavimo sistemos operatoriaus Turto valdymo informacinė sistema

3. BENDROJI DALIS

- 2.1. Šie Perdavimo sistemos operatoriaus ir Tinklų naudotojo (toliau kartu vadinama Šalimis) tarpusavio santykių nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja elektrotechnikos darbuotojų tarpusavio darbo santykius tarp Perdavimo sistemos operatoriaus (toliau – PSO) SVC, IPC, ITTC, PSO rangovų ir Tinklų naudotojo eksploatuojant elektros įrenginius, juos rekonstruojant, bei atliekant operatyvinius perjungimus.
- 2.2. Šie Nuostatai grindžiami Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintais Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatais (aktualia redakcija), kitais dispečerinį-operatyvinių valdymą reglamentuojančiais teisės aktais.
- 2.3. Su šiais Nuostatais, taip pat šios Sutarties specialiųjų sąlygų Priedu Nr. 8, privalo būti supažindinti ir jais vadovautis PSO SVC, IPC, ITTC darbuotojai, PSO rangovai, bei Tinklų naudotojo darbuotojai ir jų įgalioto juridinio asmens, turinčio reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus veikiančiuose elektros įrenginiuose, elektrotechnikos darbuotojai.
- 2.4. Tinklų naudotojas šios Sutarties specialiųjų sąlygų Priede Nr. 7 nurodo darbuotojus, kuriems suteikta operatyvinių pokalbių teisė kartu pateikiant: asmenų pareigas, elektroninio pašto adresus ir telefonų numerius. Nurodyti galima vieną ar kelis darbuotojus, tačiau kontaktiniai asmenys turi būti pasiekiami telefonu visą parą, septynias dienas per savaitę Apie įgaliotų asmenų pasikeitimą, Tinklų naudotojas informuoja PSO nedelsiant.

- 2.5. PSO kiekvienų metų sausio mėnesį pateikia Tinklų naudotojui savo darbuotojų, kuriems suteikta operatyvinių pokalbių teisė, sąrašus. Apie sąrašo pasikeitimus, PSO informuoja Tinklų naudotoją nedelsiant.
- 2.6. Šalys pateikia viena kitai techninę dokumentaciją, reikalingą Tinklų naudotojo objekto elektros įrenginių patikimam operatyviam valdymui.

4. NUOSAVYBĖS IR ATSAKOMYBĖS RIBOJE ESANČIŲ IŠARDOMŲJŲ JUNGIAMŲJŲ JUNGČIŲ ATJUNGIMAS IR SUJUNGIMAS

- 3.1. Vadovaujantis 2010 m. kovo 30 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr.1-100 patvirtintų Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių reikalavimais, PSO ir Tinklų naudotojo darbuotojams leidžiama, ruošiant darbo vietą, atjungti ar sujungti pirminių grandinių, relinės apsaugos ir automatikos, valdymo, ryšių, telemechanikos ir kitas išardomasias jungiamąsias jungtis (varžtinius gnybtus), esančius nuosavybės ir atsakomybės riboje, nedalyvaujant kitai pusei, tai tarpusavyje suderinus.
- 3.2. Už išardomųjų jungiamųjų jungčių sujungimo kokybę, įskaitant riboje esančių galios transformatorių įvadų gnybtų kontaktų būklę, atsako tie darbuotojai, kurie paskutinieji sujungė kontaktą.
- 3.3. Šalys įsipareigoja skubiai informuoti darbe nedalyvavusios pusės atsakingus darbuotojus apie pastebėtus defektus išardomose jungiamose jungtyse.

5. DARBO VIETŲ RUOŠIMAS

- 4.1. PSO ir Tinklų naudotojo darbuotojams ar jų rangovų kelioms brigadoms vienu metu dirbant transformatorių pastotėje, Šalys įsipareigoja imtis papildomų saugos darbe priemonių:
- 4.1.1. PSO ir Tinklų naudotojo darbų vadovai, tuo pačiu metu atliekant darbus transformatorių pastotėje jiems priskirtuose elektros įrenginiuose, koordinuoja kitų padalinių bei rangovų planuojamus bei atliekamus darbus, informuoja vieni kitus apie darbų atlikimo tvarką bei eiliškumą ir užtikrina, kad darbams išrašytuose nurodymuose ar pavedimuose numatytos priemonės vienai darbo vietai nepablogintų kitos darbo vietos saugumo;
  - 4.1.2. Jeigu pagal darbų atlikimo technologiją Tinklų naudotojo darbuotojams ar jų rangovams reikia operuoti galios transformatoriaus komutaciniais aparatais, tuomet tai reikia suderinti su PSO dispečeriu ir gauti jo leidimą atlikti šias operacijas. Tuo metu kitiems darbuotojams šiame prijunginyje dirbti draudžiama;
  - 4.1.3. Jeigu darbus, galios transformatoriaus prijunginyje, vienu metu vykdyt Tinklų naudotojas ir PSO, tarp galios transformatoriaus įvadinių gnybtų ir pirmojo komutacinio aparato privalo būti uždėtas papildomas kilnojamas įžemiklis;
  - 4.1.4. Bandant elektros įrenginius, kai įjungžiama paaukštinti įtampa iš pašalinio įtampos šaltinio, visi kiti darbai, bandymui išskirtoje zonoje arba vykdant operatyvinius perjungimus operatyvinių perjungimų zonoje, turi būti nutraukti.

6. AVARIJŲ IR VEIKIMO SUTRIKIMŲ BEI ATSIJUNGIMŲ TYRIMAS

- 5.1. Avarijas ir sutrikimus įvykusius Tinklų naudotojo darbuotojams ar jo rangovams vykdant operatyvinius perjungimus PSO įrenginiuose ar atvirkščiai, priežastis tiria ir kaltininkus nustato Valstybinės energetikos inspekcijos viršininko sudaryta komisija įtraukiant Tinklų naudotojo bei PSO atstovus.
- 5.2. Kiti atsijungimai ar įvykiai, kurie įtakojo kito PSO arba Tinklų naudotojo įrenginių darbą, ir (arba), kurių metu buvo elektros energijos persiuntimo nutraukimas PSO arba Tinklų naudotojo vartotojams tiriami sudarant bendras komisijas. Komisijos sudarymą inicijuoja ta šalis, kurio įrenginiuose įvyko atsijungimas, gedimas ar įvykis.

7. AVARIJŲ LIKVIDAVIMAS

- 6.1. Įvykus PSO įrenginių atsijungimui, PSO dispečeris vadovaujasi galiojančia LITGRID AB „Avarijų ir technologinių sutrikimų likvidavimo instrukcija“, įrenginių operatyvinės priežiūros instrukcijų reikalavimais.

8. ELEKTROS ĮRENGINIŲ ATJUNGIMO GRAFIKAI, PARAIŠKOS

- 7.1. Elektros įrenginių atjungimas remontui vykdomas pagal patvirtintus metinius ir mėnesinius elektros įrenginių atjungimo grafikus ir įformintas paraiškas.
- 7.2. Nepriklausomai nuo to, ar reikalingas atjungimas yra įtrauktas į metinį ar mėnesinį elektros įrenginių atjungimo grafiką, yra būtina paraiška atitinkamo elektros įrenginio atjungimui.
- 7.3. Grafikuose bei paraiškose nurodoma informacijos apimtis bei pateikimo, suderinimo terminai nurodyti Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos patvirtintuose Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatuose (aktuali redakcija).
- 7.4. PSO, atlikdamas metinių, mėnesinių atjungimo grafikų derinimą su Tinklų naudotoju (-ais), kai šiame elektroninio laiško pranešime Tinklų naudotojui (-ams) nurodoma konkreti data iki kurios bus vykdomas derinimas ir iki šios konkrečios datos tokiu pačiu pranešimo siuntimo būdu negavus grįžtamojo ryšio (pastabų ar suderinimo patvirtinimo), bus laikoma, jog pateiktas grafiko projektas yra suderintas su Tinklų naudotoju (-ais).
- 7.5. Metinius ir mėnesinius atjungimo grafikus PSO sudaro ir derina SVC.
- 7.6. Metinis elektros įrenginių atjungimų grafikas:
  - 7.6.1. Metinis elektros įrenginių atjungimų grafikas sudaromas dviem etapais ir yra rengiamas einamaisiais metais kitiems metams:
    - 7.6.1.1. 400-300 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijų, nuolatinės srovės keitiklių ir elektrinių generuojančių įrenginių atjungimų grafiko sudarymas ir patvirtinimas (Tinklų naudotojai šią informaciją SVC pateikia iki einamųjų metų rugpjūčio 5 d., grafikas derinamas ir patvirtinamas iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., derinama su kaimyninėmis elektros energetikos sistemomis iki einamųjų metų spalio 15 d.);

- 7.6.1.2. 400-110 kV įtampos el. įrenginių atjungimų grafiko sudarymas ir patvirtinimas (Tinklų naudotojai šią informaciją SVC pateikia iki einamųjų metų spalio 31 d., grafikas derinamas ir patvirtinamas bei išsiunčiamas visiems atjungimų iniciatoriams iki einamųjų metų gruodžio 20 d.)
- 7.7. Į metinį atjungimo grafiką yra įtraukiami ir rekonstrukcijų, plėtros projektų apimtyse numatomi atjungimai.
- 7.8. Patvirtintas metinis elektros įrenginių atjungimo grafikas nėra koreguojamas – neplaniniai ir kiti atjungimai įvertinami sudarant mėnesinius atjungimo grafikus.
- 7.9. Mėnesinis elektros įrenginių atjungimų grafikas:
- 7.9.1. Mėnesinis elektros įrenginių atjungimų grafikas sudaromas dviem etapais ir yra rengiamas einamąjį mėnesį sekančiam mėnesiui:
- 7.9.1.1. 400-300 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijų, nuolatinės srovės keitiklių ir elektrinių generuojančių įrenginių atjungimų grafiko sudarymas ir patvirtinimas (Tinklų naudotojai šią informaciją SVC pateikia iki 3-ios dienos, grafikas patvirtinamas iki 4-os dienos, derinama su kaimyninėmis elektros energetikos sistemomis iki 20-os dienos);
- 7.9.1.2. 400-110 kV įtampos el. įrenginių atjungimų grafiko sudarymas ir patvirtinimas (Tinklų naudotojai šią informaciją SVC pateikia iki 10-os dienos, grafikas derinamas ir patvirtinamas bei išsiunčiamas visiems atjungimų iniciatoriams iki 25-os dienos, tačiau ne vėliau kaip 5 darbo dienos iki planuojamo mėnesio pradžios).
- 7.10. Į mėnesinį atjungimo grafiką yra įtraukiami ir rekonstrukcijų projektų apimtyse numatomi atjungimai.
- 7.11. Patvirtintas mėnesinis elektros įrenginių atjungimo grafikas nėra koreguojamas – neplaniniai ir kiti atjungimai įvertinami pateikiant operatyvines paraiškas.
- 7.12. Atjungti veikiančius arba esančius rezerve elektros įrenginius remontui, profilaktikai, techninei priežiūrai, bandymams, naujiems įrenginiams įrengti ar juos įjungti darbui, galima tik pagal iš anksto sudarytą ir suderintą mėnesinį elektros įrenginių atjungimų grafiką ir (ar) paraiškas. Elektros įrenginių, kurių atjungimas nebuvo numatytas mėnesiniame grafike yra neplaninis, o avariniai atsijungimai ir įrenginių atjungimai, kurie negalėjo būti numatyti iš anksto ir jie būtini norint užtikrinti saugų bei stabilų elektros tinklų darbą – avariniai.
- 7.13. Paraiškos PSO teikiamos tokia tvarka:
- 7.13.1. pateikti Planines ir Neplanines paraiškas SVC derinimui atjungti nurodytus įrenginius sekančiai savaitei (savaitė skaičiuojama nuo einamosios savaitės šeštadienio 00:00 iki būsimos savaitės penktadienio 24:00) galima iki:

7.13.1.1. Kai nurodomas atjungti įrenginys yra 330kV ar aukštesnės įtampos – paraišką SVC galima nukreipti iki einamosios savaitės trečiadienio 11:00

7.13.1.2. Kitiems įrenginiams paraišką SVC galima nukreipti įvertinimui iki einamosios savaitės ketvirtadienio 09:00

7.13.2. Avarinės paraiškos pateikiamos bet kuriuo paros metu.

7.14. Atsakymas į planines ir neplanines paraiškas duodamas ne vėliau kaip iki 15.00 valandos vieną darbo dieną prieš darbų pradžią.

**TELEINFORMACIJOS MAINŲ SU PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIUMI
APIMTYS**

Eil.nr.	Pastotės pavadinimas	TI tipas	TI pavadinimas	TI savininkas

PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIAUS IR TINKLŲ NAUDOTOJO TARPUSAVIO SANTYKIŲ NUOSTATAI, EKSPLOATUOJANT ELEKTROS ĮRENGINIUS

Bendroji dalis

1. Šiame priede aprašomi Perdavimo sistemos operatoriaus bei Tinklų naudotojo elektrotechnikos darbuotojų tarpusavio darbo santykiai aptarnaujant nuosavybės riboje esančio Objekto (transformatorių pastotės/skirstyklos) elektros įrenginius.
2. Sutarties Priede Nr. 8 nurodytos bendrosios nuostatos yra neatsiejama šių nuostatų dalis.

Sutrumpinimų paaiškinimas

[...]

Įrenginių atjungimas remontui

[...]

Perjungimų vykdymas ir leidimas dirbti

[...]

Avarijų likvidavimas

[...]

Baigiamosios nuostatos

[...]

Operatyviai valdomų ir tvarkomų įrenginių sąrašas

[...]

[Taip pat gali būti išskirtos tokios dalys, kaip „Nuosavybės ir atsakomybės riboje esančių išardomųjų jungiamųjų jungčių atjungimas ir sujungimas“, „Darbo vietų ruošimas“, „Darbuotojų įforminimas dirbti vieni kitų įrenginiuose“, „Kasdieninis pasikeitimas informacija“, „Avarijų ir veikimo sutrikimų bei atsijungimų tyrimas“, „Darbuotojų pateikimas į patalpas“ bei kt.]